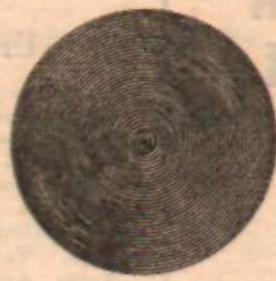

ANT

Haftalık Dergi • 1 Ekim 1968 • Sayı 92 • 125 Kuruş

SAVAŞ TİCARETİ

HAFTANIN NOTLARI

22 eylül

Üreticiye baskı

■ Aracların pamuk mahsulünü küçük üretici elinden ucuza kaptırmaması protesto etmek ve gerekli tedbirlerin alınması sağlanmak amacıyla Tarsus'lu üreticilerin düzenlenen gösterileri görüyüşü, Tarsus Kaymakam Tekin Arıç ile bazı yetkililerin baskısı sonucunda engellenmiştir. Gösteriyi düzenleyenlerin verdikleri dilekçe usulü olaraq nitelendirip reddedilmiş, ayrıca yürüyüşe katılacak köylere adamlar gönderilererek yürüyüse katılımları önlenmiştir. (pamuk üreticisinin pası sömürülüğine dair Hüseyin Kivanc'ın Tarsus'lu gönderdiği yazı 14. sayfamızdadır.) Silifke'de ise 6. Filo'nun İzmir'e gelişin dolayısıyla sokaklara protesto yazılımı yapan ve aşıflar asan FKF'lı gençler, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalifetten yargılanmaktadır. Eskisehir'de de 6. Filo'nun ziyareti dolayısıyle TİP İl Başkanlığı'nın yarınlığı üç ayrı bildiri içi Adalet Bakanlığı'nın emriyle saçıkh tarafından soruşturma açılmıştır. İl Başkanı Avukat Turgut Kazan polis marifetiyle saçıkh göürülmüş, shükümeye ve devletin emniyet kuvvetlerine hâkat ettiğiz iddiasıyla soruya çekilmüştür.

Kaba kuvvet TOS binasını yaktı

Önceki pazar günü Elazığ'daki TOS subesinin bulunduğu bina oldukça bir tertiple yıkılmıştır. Sabahı kargo TOS subesinin bulunduğu yere bir tankerle gelen mütecavizler binanın dayandığı direkleri bir halatla tankere bağlamışlar ve daha sonra aracı hareket ettirerek binayı yerle bir etmişlerdir. Binasının alt katında uyuşan Celal ve Mehmet adında iki ortak enkaz altında kalarak ağır yaralanmışlardır. Biraz sonra olay yerine gelen TOS Elazığ Sube Başkanı Haluk Tan ve Sayman Beytullah Yılmaz, orada binanın yıkılmasını seyredek Komünizmle Mücadele Derneği ve İlim Yayıma Cemiyeti dirijanları tarafından dövülerek lila edilmek istemiştir. Elazığ Valisi olaydan ancak sekiz saat sonra harekete geçmiş ve bir takım uydurma gerekelerle bu barbarevi evsahibi - kıracı anlaşmazlığını başlamaya kalkmıştır. TOS Genel Başkanı Fakir Baykurt, olaydan ANT'in Ankara Bürosu aracılığıyla haberdar edilmiştir. Derhal olay yerine giden Baykurt, dönündünde derhimize su özel demeci vermiştir: «Olay valının söylediği gibi basit bir kırıcı - malsahibi anlaşmazlığının eseri degildir. Petrol tüccarı Ali Okay ile İlim Yayıma Cemiyeti Başkanı, öğretmenlere karşı hasmane tavır takmışlardır. Bazı vatandaşları kırkırtarak öğretmenlerin barındırdığı THK Lokalları sabah 4'te yaktırmışlardır. Kırıcı olan öğretmenleri çarmannan kanan yolları mevcuttur. THK Başkanı olan Ali Okay, şayet hakkı durumda ise kanan yollarını kullanabilirdi. Öğretmenlerin uğradığı bu haksızlık ifade edenlerin tutumu da gayrieddidir. Elazığ olayları, Konya olaylarından sonra, kaynağı aynı olan, fakat başarısız bir denemedir. Elazığ'daki öğretmenlerimiz olayın altında kalmamışlardır. Saldırganların sosyal ve politik kişiliklerini lilyet etmişlerdir. Bu sayede ki, terbiye ve saygı Elazığ halkı böyle çırık bir file ålet olmamıştır. Elazığ halkın öğretmenlere saygı ve sevgisi beni sevindirdi.»

23 eylül

ANT'a soruşturma

■ Cumhuriyet Savcılığı, ANT hakkında yeni bir soruşturma açmıştır. 6. Filo'nun İstanbul'a geliş sırasında vuku bulan olaylar dolayısıyla derginin 82 sayısında yayınlanan «Uyaklığını Ücreti» başlıklı küçük fıkradan dolayı yazıları müdürünlü Alpay Kabacık saçıkhaga çağrılmış ve «devlet kuvvetlerine hâkat ettiğiz iddiasıyla ifadesi alınmıştır. T.C.K.'nın 189. maddesine göre bu iddianın dolayı söz konusu ceza miktarı 6 yıla kadar hapisdir.

Okul kitapları

■ Çeşitli yayınevleri tarafından yayınlanan okul kitaplarının bir çok yansıklarla dolu olduğu görülmektedir. Aynı dersle ilgili çeşitli kitapları kabul eden bakanlık, okutulacak kitabın seçiminin öğretmenlerin birakmakta, bu usul, öğrencilere içi fazla masraflara yol açmaktadır. TOS Genel Başkanı Fakir Baykurt, bu konuda bir demeç verecek «Ders kitapları devletçe hazırlanmalı, basımı ve dağıtım devlet eliyle yapılmalıdır. Bugünkü uygulama çocukların genel ölçüde soylumasına yol açmaktadır. Yılda devletin 15 - 20 milyona mal edebileceğini iş özel sektör eliyle 50 - 60 milyon lira çektirmektedir. Buna rağmen kitaplar yanlışla dolu, çocukların ve yetişkinlerin sevmeyeceği baskı örnekleridir» demiştir.

Hortlayan fasizm

■ Bizdeki fasistlerin Hitler'in kitaplarının Almanya'da yarın piyasaya çıktıktıktan düzgün bayram ederek haber vermelerinden sonra Batı Almanya'nın fasist emellerini ortaya koyan yeni gelişmeler olmuştur. Frankfurt'ta konuşan Batı Almanya Dışişleri Bakanı Willy Brandt, NATO konusuna değinerek barışçı pozunda konusmuş, fakat hemen ardından «Orta Avrupa'da bir barış düzeni yaratılması için yeni çözüm yolları bulmak izzedir. NATO, Alman siyasetinin son durağı olamaz» dierek yılma emellerini açıklamıştır.

Almanya'da Türkler

■ Yer dışında da boş durmayan gerillerin Münih'te «Güney Bayiera Türk İşçileri Birliği» başıyla bir bildiri yayılmıştır. Türk toplumu ve devrimcilerini baygı bir dille suçlaması, emekçileri ve öğrencileri onlara karşı kısırtması üzerine Münih'teki devrimciler «Eylem, devrim, özgürlük» imzasıyla bir karşı bildiri yayımlamışlardır. Bildiride «Bizer, ağızımız ve yokluluğumuzu dindirmek, karımıza, çocuğumuza yurdumuzda mümkün olmasın ekmek parasını eklemek, kısaca onlara ve kendimize, kötü ve halktan yana olmayan kimselerin yönetiminde kuramadı günde mutlu hayatı kurabilemek için buralara, el kapularına düştük. Sosyalizmin vatandaşın elinden her şeyi alaağı: yaşıgarası, kuyruğuna basılan yılının saldırmamasını andırıyor. Toplumu ve devrimciler, elbette böyle şeyler uyduranları da ekare ve sömürge düzenine son verecektir» denilmektedir.

24 eylül

Tek ders skandalı

■ Milli eğitimi tam bir cureuma ya govren Demirel İktidarının Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, tek dersten kalınlar konusundaki tutarsız davranışları ve demeçleriyle yeterli stiliyi ve dönemin aksaklığını bir kez daha ortaya koymustur. İzmir gezisine giderken tek dersten kalınlar için yeni bir sınav hakkı verilmeyen söz konusu olmayıcağı ve buna yönetmenliklerin imkanı vermediğini söyleyen bakan, Ege gezisinden dönüşünde «Orta öğretimde tek dersten kalın öğrençilere bu yıl da bir sınav hakkı daha verilecektir» demiştir. Olayın en ilginç yanı da, bakanlıkta bu konuda hiçbir inceleme yapılmamış ve kararın sadece bakanın keyfi takdiri ile verilmiş olmasıdır.

Dany'nin yakalanışı

■ Fransa'daki öğrenci olayları sırasında «Kızıl Dany» diye ün yapan Daniel Cohn-Bendit, Frankfurt'ta tutuklanmıştır. Dany'nin tutuklanmasına sonuclanan olaylar, Frankfurt'ta St. Paul Kilisesi dolaylarında öğrencilerle polis arasındaki şiddetli çatışma ile başlamıştır. Kilisede 62 yaşındaki Senegal Cumhurbaşkanı Leopold Senghor'a barış ödülli verilirken dışarıda toplanan 1.500 kadar öğrenci Senghor'u bir esmörgesi olarak suçlamışlar ve içeri girmek için polisle çatışmışlardır. Bu arada Cohn-Bendit tek başına polis kordonunu yararak barikatın üzerinden alassa, ancak daha fazla ileriye gitmeden dört polis tarafından kolları arkasa kıvrılarak kırkırtık yakalanmıştır. Bunun üzerine öğrenciler Aman polislerine «Naziler» diye bağırılmaya başlamışlardır. Daha sonra Disipliner Bakan Willy Brandt'in Senghor gerefine öğle yemeği vereceği Frankfurter Hof Oteli önünde öğrencilerle polisler arasında yenil çatışma olmuştur. Cumhurbaşkanı Senghor'un arabası öğrenciler tarafından çırık domates ve yumurta yağmuruna tutulmuştur.

BIZIL DANY

25 eylül

Belediyeyi işgal

■ Ankara Belediye Başkanı'nın herkesi kömür dağıtlaması yolundaki propagandasından sonra kömür almak için başvuru rızası halk, bir kaç kere kömür olmadığı gerekçesiyle baştan savıltına, belediye binasını işgal etmiştir. Bütün katların işgal edilmesi üzerine APİİ belediye meclisi üyeleri, kurtuluşu kaçmakta bulunmuşlardır. Belediye Başkanı Ekrem Barış'tan halk «Madem yapamayacağın, veremeyeceğin, niye söz verdin?» diye hesap sormuştur. Belediye binası 100 kadar toplum polisi tarafından bogaltılmıştır. Hali körük almak için verilen 70 bin dövizce belediyeye cevaplandırılmış bekletilmiştir.

TRT'ye yeni baş!

■ Amerika'nın Columbia Üniversitesi'nde görev alan TRT Yönetim Kurulu Başkanı'ndan ayrılan Prof. İsmet Gürbüz'in yerine Prof. Hüsnü Timur seçilmiştir. Bir süreden beri anayasaya ve kuruluş kanununu garantilerine rağmen özerkliğini hızla yitirmekte olan TRT'nin, bellî çevrelerin emniyet adaması olarak taşınan Hüsnü Timur'un başkanlığında büsbütün ekare çevrelerin ve İktidarin sesi haline geleceği anlaşılmaktadır.

TDK Ödülleri

■ Türk Dil Kurumu'nun her yıl dili bayramında dağıtılan ödüllerini bu yıl kazananlar açıklandı. TDK Ödüllerini hikâyede «Yağmurdaki Kızı» adlı kitabıyla Samim Kocagöz, tiyatrodan «Deli İbrahim» adlı oyunuyla A. Turan Ofiazoglu, roman da «Devlet Anas» adlı eseriyle Kemal Tahir, denemedi «Mimarlıkta Elektir» başlıklı yazısıyla Cengiz Bektaş ve çevirisisiyle Seha L. Meray kazanmışlardır.

Biafra Dramı

■ Ingiltere'yi Nijerya Federal kuvvetlerine yardımın vazgeçmek ve Ingiltere'nin emperyalist politikasını protesto etmek amacıyla Nijerya İç Savaşı'nda ölen bir çocuğun cesedi kraliyet ailesinin oturduğu Buckingham Sarayı'nın merdivenlerine bırakılmıştır. Tabutu birlikte kraliçe bir mektup gönderen «Biafra Çocukları Kurtarma Kurucusu» Susan Garth, mektubunda «Nijerya ile silahlı ticaretinde Ingiltere'nin oynadığı yüzkötüci oyundan dardınızın insanlık adına talep ediyorum» demisidir.

Iflasa doğru

■ Son bir yılın resmi rakamlarına göre, devlet gelirlerinde büyük azalma olmuş ve dış ticaret dengesindeki açık kapılabilirlik hale gelmiştir. 1968 Ağustos ayında devlet gelirleri geçen yıla oranla yüzde 19,4'ten yüzde 8,2'ye düşmüştür. Ticari krediler 945 milyon lira artarken, tarihi krediler 14 milyon lira azalmış, sanayi kredileri 104 milyon lira artmış, esnaf kredileri aynı noktada kalmıştır. Ayrıca yurtta doların resmi kuru ile karaborsa fiyatı arasındaki üç milyar liralık farkı ithalatçılara harap olarak ödemistiştir.

26

eylül

27

eylül

28

eylül

Makal'a baskı

■ Yeni öğretim yılının açılmasıyla beraber topiumcu öğretmenlere baskular da başlamıştır. Nitikim, tanınmış yazar Mahmut Makal, görevli bulunduğu İstanbul Sağırilar Okulu'nda öğretmene başladığı gün Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından disiplinsizlikte bulunduğu gereçesyle ifade vermeye çağrılmıştır. Sorgunun nedeni, Makal'ın, bir sorusunun savunmasında bakanlık yetkililerine hakaret ettiğinin ileri sürülmüşdür. Bakan Ertem, İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderdiği bir yazda Makal'ı «bitün tutum ve davranışlarıyla daima geçimsizlik unsuru olduğunu» ileri sürmektedir.

Salazar'ın halefi

■ Portekiz Diktatörü Salazar'ın komaya girmesi üzerine Cumhurbaşkanı Amiral Mario Thomaz, başbakanlık görevine Doktor Marcello Jose Das Navas Caetano'yu tayin etmiştir. Siyasi gözcümlere göre, Caetano, eski başbakanın deha da sağcı bir politikacıdır. Caetano'nun sağlığı, Portekiz'in günlük yaşantısında köklü değişikliklere karşı olan askeri ve sivil liderlerin büyük desteğini kazanmıştır. Caetano'nun, ordun kendisini desteklediği sürece Salazar'ın izinden gitmeye anlaşılmaktadır. Nitikim yaptığı ilk konuğunda Caetano bir yandan efükire mürsahâ prensibinden söz ederken, bir yandan da kamu düzenini bozanlara merhamet edilmeyeceğini söylemiştir.

Savcı hapis istedi

■ Türk işçilerinin Amerikan işyerlerinde giriştiği grev hareketinin Demirel Hükümeti tarafından önlenmesi üzerine Doğan Özgüden'in yazdığı «Amerika Kovulmadıkça» ve «Grevin ertelenmesi AP için yüzkarasıdır» başlıklı yazılarından dolayı Cumhuriyet Savcılığı'nın yaptığı davanın ikinci Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki son duruşmasında son mütlâasını bildiren Savcı Cahit Karakoç, «hükümetin manevî sahiyetinin takdir ve tezif edildiği» iddiasıyla Doğan Özgüden'in ve sorumlu müdürümüz Yağar Uğur'un T.C.K.'nun 159 ve 80. maddeleri gereğince 6 yıla kadar hapisle cezalandırılmasını istemistiştir. Öte yandan Toplu Basın Mahkemesi'nde Yağar Kemal de «İgal Toprağı Kurt Köpeği» başlıklı yazdan dolayı Yağar Uğur ile birlikte yargılanmaktadır.

İkili antlaşmalar

■ Türkiye'nin egemenlik haklarını ortadan kaldırın ve yurdumuzu bir sömürge durumuna düşüren ikili anlaşmaların gözden geçirilmesi ve yeni bir şekilde bağlanması için görüşmelere yeniden ara verilmiştir. Buna sebep, Amerikan Büyükelçisi Hart'in Amerika'da bir başka görevde tayin edilmesi ve yeni gelen elçinin konuya yahanesini olduğunu bildirmesidir. Yeni büyikelçi dosyaları inceledikten sonra tekrar başlanabilecek olan görüşmelerin Türkiye lehine önemli bir değişiklik getirmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıyor.

Öğretmen maşları

■ Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan sonra Türkiye Öğretmenler Sendikası da, ücret adaletsizliğine karşı mücadele açmıştır. Billindiği gibi, DISK, bir işçinin insanca yaşayabilmesi için saat ücretinin asgari 8.43 Lira olması gerektiğini açıklamıştır. TOS Genel Merkezi de, yayıldığını bildirdiğinde, Ankara Tip Fakültesi Blokimi'na kürsüsünden alınan bir rapora göre beş nüfusu bir öğretmenin ailesinin ancak ayda 1901 Lira 40 Kuruşluk net gelire gelebileceğini bildirmiştir.

Suç görülmeli

■ Çetin Altan'ın gazetesinde yazdığı ve meclis kürsüsünde okuduğu «Bornova Savcısı, Lütfen Dinleyiniz» başlıklı yazda T.C.K.'nun 142. maddebine giren herhangi bir sügbulunmadığı, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nce kurulan bilirkişi heyeti tarafından tesbit edilmiştir. Okunan rapordan sonra başkent sokaklarında bu yazıyı yazmaktan sanık olarak ağır ceza mahkemesinde yargılanan 12 FKF üyesi gencin durumastan karar için başka güne bırakılmıştır. Hattıranağlığı üzere daha önce Çetin Altan'ın bu vazifesi dolayı dokunulmazlığının kaldırılması söz konusu olunca yazı aynen dergimizde de yayınlanmıştır. Çetin Altan bu yazının çoğaltılarak dağıtılmış olduğundan dergimiz şracılığıyla okurlarına çağrıda bulunmuş ve o zamanki sorumluluğumuz Yağar Uğur hakkında da soruşturma açılmıştır.

HAFTANIN YORUMU**DOĞAN ÖZGÜDEN****“Üçüncü parti,, olmak****2**

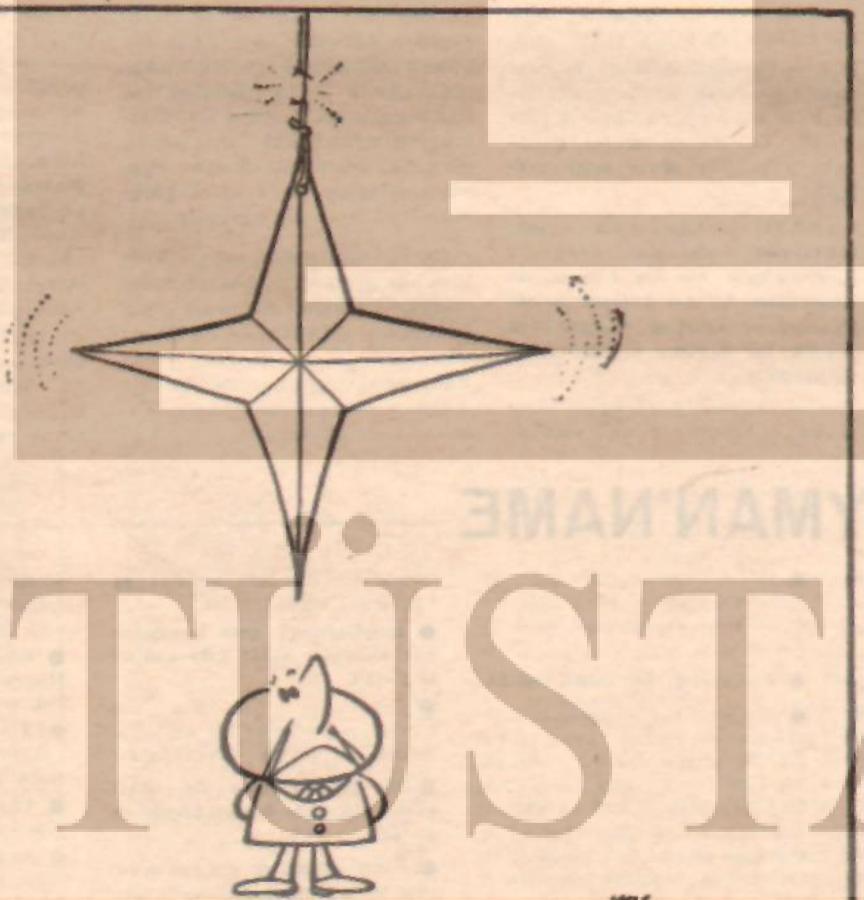
Haziran'da yapılan mahalli seçimlerin kesin sonuçları geçen hafta Yüksek Seçim Kurulu tarafından açıklanmıştır. Bu sonuçlar, şüphesiz, partilerin büyük kongreler dönemine girdiği şu günlerde kuvvet durumlarının tesbiti ve gelecekteki çalışmalarına yön verilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Özellikle bu aynı sonunda büyük kongresini toplayacak olan Türkiye İşçi Partisi'nin bu sonuçlar üzerine titizlikle eğilmesi ve gerçekle deşirlerini yapması kaçınılmaz bir görevdir. Açıklanan sonuçlara göre TIP II Genel Meclisi seçimlerinde tüm oyların 250.031, yani yüzde 2.74'ünü alabilmis ve bütün Türkiye'de 15 il genel meclisi üyesi çıkartabilmiştir. Buna göre seçime katılan sekiz parti içinde aldığı oy miktarı itibarıyle beşinci, çıkışlığı üye miktarı itibarıyle altıncı sıradadır. Belediye Başkanlığı seçimlerinde TIP tüm oyların 54.796, yani yüzde 1.69'unu alabilmis, BP haric bütün partiler belediye başkanı çkartıkları halde, TIP tek belediye başkanı dahi seçtirmiştir. 1963 seçimlerinde bile İzmir Gültape'sinde bir belediye başkanı seçilmiş olan TIP, bu defa, aldığı oy itibarıyle beşinci, başkan adedi itibarıyle sonuncu sıradadır. Belediye Meclisi üyeleri seçiminde ise TIP 55.610 oyla beşinci sırayı, çıkışlığı 117 belediye meclisi üyesi ile ancak yedinci sırayı işgal edebilmektedir.

B

UGUNE kadar gerek taraftarları, gerekse düşmanları tarafından «Üçüncü Parti» olduğu kabul edilen Türkiye İşçi Partisi'nin mahalli seçimlerde aldığı bu sonuçlar yaratılan bir efsanenin iflasını mı göstermektedir? Sonuçları bu kadar sert bir şekilde yargılamak haksızlıktır. Zira, mahalli seçimlerin diğer seçimlere göre ayrı özellikleri vardır. İktidarın ve egemen sınıfların en fazla husumetini çekene bir siyasi partide oy vermek suretiyle iktidarın bölgelere yapacağı yardımardan yoksun kalmaya bir çok vatandaşın yanamayacağı şüphesizdir. Nitikim, aynı tarihte yapılan kısmi senato seçimleriyle, mahalli seçimler arasında TIP'in aldığı oyların bakımından görülen fark, bunu doğrulamaktadır. Mahalli seçimlerde oy oranını en fazla yüzde 2.74'e çıkartabilen TIP, kısmi senato seçimlerinde oyların yüzde 5.25'ini almağa muvaffak olmuştur. Ancak kısmi senato seçimlerinde yüzde 5.25 oranında oy almak dahi TIP'i «Üçüncü parti» sıfatına hak kazandıracak bir duruma getirmemiş. Türkiye'nin tek sosyalist partisi AP, CHP, GP ve MP'den sonra beşinci sırayı işgal edebilmiştir. Bu olumsuz durumu, egemen sınıflardan gelen baskularla izah etmeye kalkışmak mümkündür ama aynı zamanda ve aynı ortamda seçime giren bir Malatya TIP örgütünün oylarının yüzde 17.10'unu, bir Balıkesir örgütünün yüzde 5.49'unu, bir Ordu örgütünün yüzde 6.11'ini alarak TIP'i kendillerinde gerçekten «Üçüncü parti» durumuna yükselttilerini de unutmamak lazımdır.

G

EREK mahalli seçimlerin, gerekse kısmi senato seçimlerinin değişik illerde verdiği çok farklı sonuçlar Türkiye İşçi Partisi'nin dinamik bir kadro ile yönüldüğü, tabana ilişkilerin çok iyi kurulduğu, itici değil topluyıcı bir anlayışla kitlelere ulaşabileceğini, özellikle genç ve mücadeleci unsurların önde plana çıkarıldığı bölgelerde «Üçüncü parti» olabileceğini, hatta Aybar'ın deyimle «çaba gärebeceğinin inkâr kabul etmez şekilde ortaya koymaktadır. Bize kahsa, haleen yapılan II kongrelerinde ve ay sonunda toplanacak olan büyük kongrede Türkiye İşçi Partisi'nin en büyük problemi budur. «Üçüncü parti» potansiyeline sahip olan Türkiye'nin tek sosyalist partisini, yaşam ve bölge meclislerindeki temsilcilerinin sayısını ve niteliğiyle de gerçekten «Üçüncü parti» kılmak... Mahalli seçimlerden önce bir parti milletvekilliğine kaleminden «yeni adedini» yüzde 6'ya çıkartamazsa parti stratejisini yeniden gözden geçirmek gerekecektir» diyen partinin genel merkez yöneticilerinin, seçim sonuçlarının resmen açıklanmasından sonra büyük kongreye herhangi bir öneri getirip getirmeyecekleri bilinmemektedir. Ama bu konuda asıl büyük sorumluluk, herhalde, partinin asıl sahibi olan tabana ve tabana meydana getireceği büyük kongreye düşmektedir. TIP'i «Üçüncü Parti» kılmasını yollar üzerinde bütün büyük kongre delegeleri simdiinden düşünmelidirler.

NATO ÜYESİ OLARAK DURUMUMUZ NAZIKTİR.
İSMET İNÖNÜ.

SAVAS TİCARETİ

Onur BARTU (Ankara'dan yazıyor)

BÜĞÜNÉ kadar İsrail ve Arap birlikleri arasında sürülüp gelen perakende çatışmaları, Çek olaylarından sonra ustalıkla istismar eden Amerikan haber ajansları, dünya kamuoyunu Ortadoğu'da bir savaş tehlikesi olduğuna inandırmışlar, ayrıca, Avrupa'da kuvvet dengesinin bozulduğu, Sovyetler Birliği'nin Batı Almanya'ya saldıracağı, bu saldırı karşısında NATO'nun savaşmak zorunda kalacağı yolunda yoğun bir propagandaya girişmişlerdir.

NATO'nun zayıflamasının Amerikan ekonomisinde yarattığı boglukları gören Washington, NATO'nun dağılmamasının beraberinde iflası getireceğini bileyerek «savaş ticareti»ni çokince hesapları ve başarıyla uygulamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin yürüttüğü bu «savaş ticareti»nin iki amacı vardır: Biri, çözümek üzere olan NATO'yu tekrar sağlamlaştırmak, ikinci ise Amerika'daki ekonomik sıkıntıları gidermek ve zermeyesinin büyük kısmı elinde bulunan Alman sanayiinde üretim hızına göre tüketimin geri kalması yüzünden meydana gelen huzursuzluğu gidermektir.

NATO'nun güçlendirilmesi kampanyasında en büyük rol de intikamci emeller peşinde koşan Batı Almanya'ya verilmisti. Birleşik Amerika önce Batı Almanya'daki Amerikan askerlerinin sayısında azaltma yapılacağını bildirerek Kiesinger Hükümetini yeni tedbirler aramağa zorlamıştır. Batı Alman politikacılarının ve sivilcilerinin tahrifleriyle de Kiesinger Hükümeti bir numaralı «savaş kundakçısı» olarak ortaya çıkmıştır. Batı Alman Hükümeti'ndeki koalisyon ortaklarından Sosyalist Parti üyesi

Adalet Bakanı, ancak bloklardan ayrılmış tarafınca bir Almanya'nın kendi bağımsızlığını koruyabileceğini heri süredeki bu savaş hazırlığına karşı çıkmıştır. Kiesinger Birleşik Amerika'nın paraleline girerek yeni silahlannan ve savaş hazırlığı kampanyasına en önde katılmıştır.

Hristiyan Demokratların parlamento üyeleriinden Birnenbach bu konuda temaslarda bulunmak üzere Washington'a gönderilmiştir. Birleşik Amerika, NATO harcamalarına Alman Hükümeti'nin katkısı artırdığı takdirde, Almanya'daki Amerikan askerlerinin sayısında indirim yapmayıcağı bilirdi ve Almanya'ya yeni silahlannan maaşları kabul ettimiştir.

Batı Almanya'yı istediği yolla yönelik Amerika, Fransa'yı da peşine takmaka gecikmemiştir. Televizyonda konuşan de Gaulle'in Başbakanı Couve de Murville, Fransa'nın NATO üyesi olarak kalmağa devam edeceğini söylemiştir.

Ortadoğu ve Avrupa'da bir savaş tehlikesi belirdiğine NATO üyesi ülkeleri inandıran Amerika, hemen NATO üyesi

arasında bir seri görüşmeler düzenlenmiştir. 2, 3 ve 4 Ekim'de toplanacak NATO Daimi Konseyi'nden sonra, 10-11 Ekim'de Bonn'da Amerika, Ingiltere, Batı Almanya, İtalya, Yunanistan, Danimarka ve Belçika savunma bakanları, Nükleer Planlama Grubu toplantı için bir araya geleceklidir. Durumu çok eiddi göstermek için NATO Başkomutanı ve NATO üyesi ülkelerin genelkurmay bakanları Türkiye, Yunanistan ve İtalya'yi topluca ziyaret ederlerken 7 Ekim'de de düşleri bakanları New York'ta toplanacaklardır. Ayrıca, aylık ay içinde de NATO Bakanlar Konseyi'nin toplanması kararlaştırılmış bulunmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri, «savaş ticareti»nde Akdeniz'deki Sovyet Filosu'nu da fazlasıyla kullanmıştır. Oysa, Roma'daki NATO Haber Alma Servisi'nden Le Monde Gazetesi ta-

rafından ele geçirilen raporlarına göre, Akdeniz'deki 50'ye yakın Sovyet tekneleri, hemen bütün stratejik noktaların elinde bulunduran NATO için bir tehlke değildir. Cezayir'deki Mers El Kebir Üssü 1969 başında Fransızlardan teslim ardından Cezayir taraflıdan Sovyetler Birliği'ne ve ilerle dahil durum değişmeyecektir. Çünkü, El Kebir Üssü, nükleer saldırılara açıktır ve burada kurulacak bir denizaltı üssü fare kapamından farksız olacaktır. Le Monde'un bu konudaki yazısında söyle denmektedir:

«NATO makamlarına göre, takviyeler almasına rağmen Akdeniz'deki Sovyet Filosu, ne Amerikan Altın Filosu, ne de Fransız ve İtalyan filoları için gerçek bir tehlke teşkil etmemektedir.»

Amerika'nın yaratığı suni savaş buharından yararlanan-

ların başında İngiltere gelmektedir. Ortadoğu'da ve Avrupa'da bir savaş tehlikesi belirdiği yolundaki haberlerle bütün dünya çalkalamırken, İngiltere Kıbrıs'taki üslerini takviye etmiş, yılbaşından sonra bogaltacaklarını vaad ettiği üslere son model «Epuleaus Aves-Bombardimans» uçaklarını indirmiştir. Bu arada Ingilizler, Limasol yakınındaki Akrotırı bölgesinde bir büyük nükleer denizaltı limanı inşa etmek için hazırlıklara başlamışlardır. Londra ile Washington arasındaki anlaşılmaya göre, Akdeniz'deki Sovyet gemilerini takip ve kontrol görevini İngiltere yüklenmiştir.

Bütün bunlardan sonra Türkiye'nin durumuna göz atılacak olursa, Türkiye kelimemin tam anlamıyla «NATO KAPANIŞ»a düşmüştür. Suni de olsa yaratılan son buhar, Türkiye'nin çıkışak savaşın ilk hedefleri arasında bulunduğuunu ispatla-

mıştır. Geçen hafta içinde Turan'ın Atina'ya kadar gidip karşısındaki Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı Orgeneral Lemnitzer, Atlantik Kuvvetleri Başkomutanı Holmes, Manş Denizi Kuvvetleri Komutantı Bush ve Güney Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı Rivoero ile NATO üyesi ülkeler genelkurmay başkanları Türkiye'deki ziyaretleriyle bir gönve gösterisi yapmışlardır.

Ankara'da düzenlenen tatbikat sırasında gazetecilerle görüşen Batı Almanya Genelkurmay Başkanı Maiziere, bir soru üzerine, «Türk Silahlı Kuvvetlerinin NATO'nun güney kıyadında üzerinde aldığı görevi çok iyi ifa edeceğine kanıtlı» demisti. Bunun anlamı, Amerika bir savaşa girdiğinde Türkiye'nin fikri alınmayacağı, yalnız ona görev verecek demektir. Yani Türkiye otomatik olarak işine düşecektir.

Savaşa ise NATO değil, Amerika Birleşik Devletleri karar verecektir. Ankara'daki TUSLOG Karargâhı, NATO adına İran, Pakistan, Hindistan, Suudi Arabistan, Yunanistan ve Türkiye'deki bütün Amerikan kuvvetlerinin genel karargâhıdır. Adı geçen ülkelerdeki Amerikan kuvvetlerinin özel müfrezeleri ve birlik seviyesindeki kuruluşlarının bütün lojistik, personel, idari, stratejik görev ve yetkileri Ankara'daki Amerikan TUSLOG Karargâhından yönetilmektedir. Almanya'nın Wiesbaden şehrindeki TUSLOG Karargâhı ise Avrupa'daki öteki büyük bölgelerde Amerikan hava kuvvetlerini yönetmektedir. Washington'dan düşmeye başladığında Türkiye savaşta taraf ve ilk hedef olacaktır.

NATODAN
ÇIKMAYIZ

Yazan

NATO
YA
HAYIR

NATO
komutanları,
C. Başkam
Sunay ile
birlikte
Ankara'daki
askeri
tatbikatı
izliyorlar.

SÜLEYMAN'NAME

- Hedefimiz her Türk vatandaşının yüzünü güldürmektir.
- Biz sandalyelerimize senet çikarmış insanlar değiliz.
- Bankadaki para kimin? Halkın. Sen bir şey yapabileceğini göster, banka sana para verecektir. Agacın gölgesinde durursan banka sana kaldı vermez.
- Bu balkon çökmek üzeredir. Bu binayı yıkacağız. Yerine Türkiye Cumhuriyeti'nin ganimi şerefıyla mütenasip güzel bir hükümet konagi yapacağız.
- Elimde firça, büyük bir tablo yapıyoruz. Onlar ise bu güzelim tablonun üstüne çökerek tepiniyorlar. Tepinsinler.. Tepinsinler.. Tepinsinler..
- Hizmetçiler yumak gibi çöktürerek sizlere getirmek, görevleri gönüldüz yapmak kararındayız.
- Fukarsa gibi işad etmedik.
- Yurdun her köşesinin umrusunu kavuşturmayı hedef almış bir felsefenin insanı olarak bir felsefenin hadimi olarak bir felsefenin sadece hizmet elemanı olarak Erzurum'a elinden gelen her türlü gayretlerinde yardım et olacağız.
- Biz gösterisin peşinde değiliz. Bir seyin peşindeyiz. Şu memlekette bir taşın üstüne bir taş daha konsun.
- Gazzetelerde gördüğünüz, radyolarда dinlediğiniz başbakan da sizlerden biridir.
- Sizin karşısına cenabîallah bizi dâma ağız alıla çıkarmayı nasip etsin.
- Gazetelerde gördüğünüz, radyolarda dinlediğiniz başbakan da sizlerden biridir.
- Bizim maksadımız sizin tediğin etmek değil, memnun ve tutsunla. Zamani gelince cevaplarınızla söyleyiniz.
- İstediğiniz gibi konuşmuyor, diliyoruz onlar gibi kullanıyoruz.
- Cenabîallah biraz daha tatsızlıklar socimlerde bir söyleşidekilerine bin cevap alsaklıyoruz.
- Bir havarı ruhu - He galistirmiz takdirde başka hiçbir şeye hizmet yok!
- Sizin karşısına cenabîallah bizi dâma ağız alıla çıkarmayı nasip etsin.
- Gazetelerde gördüğünüz, radyolarda dinlediğiniz başbakan da sizlerden biridir.
- Bizim maksadımız sizin tediğin etmek değil, memnun ve mutlu etmektedir. Bunun için herlere gidiyor, bunun için arasında gidiyoruz.
- Bir iyi işlerin insanlarıyız. Hayırın insanlarıyız. Köyü işlerin, sevinin insanları değiliz.
- Tek dore diye bir meselemiz yoktur. Çabın, bu derdi bizimse açağınız.
- Türkiye'nin kalkınması köyün çeşmesinden geçer.
- Aziz milletimizin sırında tepseli ağızı kurat, bugün bizim gönümizde güzel yurdumuzun kalkınmasında sembolleşmiştir.
- Fukarasi bu kadar çok olan bir memlekette halka umut vermemek çok hiçbir şey yapamayız.

COŞKUN KIRCA
— Koç'un boynuzu —

Koç-Kırat ikilisinin teripleri

SÜLEYMAN İktidarı, Türkiye'yi erkenden seçim sathi mailine sokmayı başarmıştır. AP içindeki çekisme-i-ri sindirmek ve 1969 seçimlerinde başarı sağlamak amacıyla, siyasi tansiyonu yüksek tutmaya çalışan Demirel ve çevresindekiler, bugün yoğun bir seçim propagandası yürütürler.

Devlet opanaklarını son sınına kadar zorlayıp kullanan Demirel ve AP bakanları, parlamentonun tatilde olduğu süre içinde arka arkaya çatıkları gezilerde attıkları meydan utuklarında, muhalifete yüklenmişlerdir. Bunun normal sonucu olarak, muhalifet saldıruları cevaplandırmış ve 1969 seçim kampanyası böylece erkenen açılmıştır. Tatil devresini

seçim hazırlıkları içinde geçen Süleyman İktidarı, şimdide Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1969 seçimleri için kullanmaya çalışmaktadır.

2 Haziran seçimlerinin kesin sonuçlarına göre, son genel seçimlere oranla epeyce oy kaybına uğrayan İktidar, 1969'da eziçi çoğunluk sağlamak için bir takım teriplere başvuracaktır. Hafta başında çalışmalarına başlayacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne tatil süresi içinde 21 kanun tasarısı, 6 kanun teklifi ile sayısız soru ve gensoru önerileri verilmiştir. İlk bakasta hükümetin parlamentoşa sunduğu tasarılar, halk yararına görinmekte ise de, bunların 1969 seçimlerine kadar kanunişmamış mümkün değildir. Seçim Kanunun'da değişiklik yaparak Yüksek Seçim Kurulu'nu gereksiz duruma getirmeyi düşünen Süleyman İktidarı, Anayasa'nın gensorularla ilgili hükümlü kendi çıkarına göre yorumlayıp Millet Meclisi içtizligini değiştirmeyi ilk anda gerçekleştirmeye çalışacaktır. Anayasanın, gensoruların verilişinden sonra ilk birleşimde görüşmesini, öngören 89'uncu maddesini işlemeye duruma getirmeyi amaç edinen hazırlıklar tamamlanmıştır.

Millet Meclisi'nin modern Türk anayasasına uygun bir içtizlige kavuşması her parlementerin düşüncesidir. Bu görüşle bundan üç yıl önce CHP saflarında iken çalışmalarla başlayan Coşkun Kirca, 1927 yılında Belçika Parlamentosunda uygulanan içtizligi Türkiye'ye uygulamayı planlamış ve tasarıını bu esprî içinde hazırlamıştır. Güven Partisi'nin önemli kişilerinden biri olduktan sonra, görüşlerinde de değişiklik kaydedilen Kirca, içtizlik çalışmalarını AP Erzurum Milletvekili ve Anayasa Komisyonu Başkanı İsmail Hakkı Yıldırım ile birleştirmiştir.

Anayasa'nın ruhuna ve metnine sadık kalarak hazırladığı iddia edilen «Kirca-Yıldırım Tasarı», gensoru müessesesini işlemeye duruma getirmektedir. Millet Meclisi oturumlarını yöneten başkanları yetkilerle donatmaktadır. Tasarı yürürlüğe girdikten sonra, başkan oylamaya başvurmadan konuşmaları sınırlanabilecek, istedigi önerileri okutacak, istemeklerini okutmayacaktır. Tasarıının gereğinde, gensoru önerilerinin Millet Meclisi'nin çalışmalarını engelleyerek kanunlarını çökertmesi gerektirdiği öne sürülmekte, fakat denetimi güçlendirecek hiçbir yeni şey getirmemektedir. Adalet Partisi - Güven Partisi işbirliği sonucu ortaya çıkan yeni İctizik Tasarı, parlamentoda getin tartışmalara yol açacağı muhalifektir. Hatta bir noktada, bu içtizligin seçimlere kadar parlamentodan geçirilmesi dahi mümkün görülmemektedir. Geçse da, yeni içtizik Anayasa'nın 89'uncu maddesine aykırı olduğu için Anayasa Mahkemesi tarafından yıldız yüz geri çevilecektir. Bilindiği gibi, çeşitli konularda AP İktidarına hukuk danışmanlığı ve hatta bir noktada aklı hocası yapan Kirca ve Paksoy'ın ortaya attıkları tüm konular, Anayasa Mahkemesince reddedilmiştir. Bu bakımdan, Kirca'nın tekli AP İktidarı derin derin düşündürmektedir ve yeni bir Anayasa Mahkemesi yenilgisinin çıkar ve zararları incelemeye hesaplanmaktadır.

Göz göre göre Türkiye kötü durumlara, iflah olmaz durumlara doğru götürülüyordur. Hem de çok planlı bir şekilde. İktidar yüzde yüz komprador burjuvasının borusunu öttürüyor. Bütün gerçekleri ters yüz etmek en geberli bir politika haline geldi. Kim gerçekleri en iyi bir şekilde yalanla dolanla örtebilirse en iyili politikacı da o, en iyili adam da, en mutlu kişi de o. Yalan, sömürü hükümlü uzun bir süre yürütsün diye, bu memleketin dibine oyuluyor. Besleme gazeteler, besleme din adamları komprador kâfirinin emrinde. Elli bin caminin birçokunda din adamı kılığı altında sömürgeci ajanları Türkmenin kişiliğini, direnme gücünü her gün her gün yıkmaya, yozlaştırma çabasında. Bütün bu yalan dolan, kendirmecice içinde Türkiye istah açıcı bir talan sofrası. Mantar gibi milyonerler doğuyor. Tefeciler, toprak ağaları, derebeyler, softalar, kompradorlar hepsi bir araya gelmişler, insafsızca Türkmeni soyup soğana çeviriyorlar. Bir yağma ki, görülmüş değil. Bu talanda yağından da asıl yok edilen, gayet bilincli olaraktan yok edilen, Türkmenin kişiliği, kültür, toprakı.

Demokrasi dedikleri artık bir oyuncak. Bu korkunç talanın bir paravanası. Demokrasi namına Türk halkın aldatıldıkları gibi dünyanın da gözlerini boyuyorlar. İspanya'nın yıllarını fagistin bile toplatmadığı, yasaklatmadığı kitapları Türkiye'nin Morisson bigimi demokrasisi yasaklıyor. Sonra da gerine gerine bu iki yüzlü komprador diktasının adına demokrasi diyorlar.

Gece sabahı kargı baz polisler bir Üniversitenin yatakhanesine giriyor, kan uyuşlarındaki delikanlıları dayaktan geçiriyor, ortalık anna baba günü, ortalık kan revanı. Sonra bu polisler bir delikanlıyı öldürüler. Delikanlı Vedatın katilleri ellerini kollarını sallaya sallaya, Türkiye'deki adalet duygusunun üstüne basa basa, çigneyle ortalıkta dolayıyor, basaak yeni Üniversite, öldürecek yeni Vedatlar arıyorlar. Bu cinayetin karşısında Üniversiteler susuyor, basın susuyor, aydınlar susuyor, sendikalar, partiler, yazarlar susuyor. Herkes susus pus... Bu polisler Üniversite bastıkları, kan uyuşlarında delikanlıları dögdükleri

yetmiyormuş gibi bir de onları tevkif ettiriyorlar. Pijamalarla yargıç karısına çıkarılan, yara içindeki gengelerin kanlı bedenleri hiç gözümün önünden gitmiyor, bir millet vicedanının somut örnekleri bu bedenler. Bütün bu demokrasi adına yapılanlar en korkunç bir diktatörlükte bile olmayacağına inanır. Bir milletin adalet duygusunun böylesine çiğnenmesi, açık açık, meydan okurcasına çiğnenmesi görülmüş değildir. Bir milletin tarihine, sanatına, bütün kutsal değerlerle meydana okuma, bütün kutsal saydığı değerleri çiğne medir bu...

Bir bölüm insan camilerde, gazetelerde, kürsülerde durmadan, bağımsızlık dedikleri şey bir yalandır, küçük milletler himayesiz yaşayamazlar, komünistler bizi Amerika'dan ayırp Rusya'nın emrine sokmak için bir bağımsızlık sözünü uydurmuşlardır; diye bas bas bağırıyorlar... Buna da bilinçli olarak, bir milletin bağımsızlık, insanlık duygusunu, kişiliğini yoketmek için hayasızca her gün, her gün tekrarlıyorlar. Bunu da adı özgürlik... Buna da demokrasi diyorlar. Vay, yerin dibine batsın böyle demokrasi...

Bütün bu imha hareketinin karşısında, gerçekten büyük güç olan Türk diri güçleri ne yapıyorlar? Susuyorlar. Cinayetlerin, haksızlıkların, yozlaşmaların karşısında Türk diri güçleri ellerini kollarını bağlamışsusuyorlar. Osmanaga Camisinde bir cenaze giden yağlı Kebabı ayaga kalkıp bağırmışız parmaklarını kırıdatıyorlar.

Türkiye bilinci olarak her yönüyle ölüme götürülüyor. Bu bilimsel bir gerçektir. Komprador ekonomisi bir milletin kan damalarını usul usul kesme, kurutma ekonomisidir. Yurdun bütün yeraltı, yer üstü servetlerin kompradorlara, onların eliyle de dış sömürgecilerce yağmalanmasıdır. Komprador ekonomi yalnız ve yalnız bir sağlam, hiç bir değer yaratma ekonomisidir. Böyle bir düzen her yönüyle bir milleti öldürür. yok eder, haritanın siler. Bundan kurtulmanın on tane yolu yoktur. Bir tekir. O da sosyalist diziene geçmektr.

2 Haziran seçimlerinde oyaların yüzde 46,54'üne alan Adalet Partisi, son genel seçimlere göre gerilemiştir. Bu gerilemeye, bağımsız belediye başkanlarına bağlayan Süleyman İktidarı, 1969 seçimlerinde bir koalisyon mecburiyeti ile karşı karşıya kalma endişesinden kurtulamamaktadır. Geçimin güçlencesi, tutarsız vaadlerin gerçekleşmemesi, iş yerine lafla devlet yönetimine gidilmesi, irticaa taviz verilmesi, Amerika'ya bağlılık dozunun artması, dünya üzerinde dolanın sağ bulutlarının getireceği bir Uçuncu Dünya Savaşı'nın bağlı bulunduğu antlaşmalar gereği Türkiye'yi ilk anda yok olma tehditesi ile kara karşıya getireceği gerçekinin halkın tavanından öğrenilmesi, halkın iki kampı ayrılması yol açan dayanışmaların bulunması, 1969 seçimlerinde Süleyman İktidarı'nın oyalarının azalacağını gösterir belirtildi. 1969'dan sonra dönen, Türkiye'yi baskı altına alacak ekonomik buharın ve gittikçe artan dış borç yüzünün getireceği mal darlığı, AP'nin İktidarı tek başına almazı olanaklarını ortadan kaldıracaktır.

Bu gerçekler Demirel tarafından da gayet iyi bilindiği için, parlamento'nun dikkatsiz bir gül bahçesi haline getirilmesi ilk hedef olarak seçilmişdir. Once içtizikte yapılacak

değişikliklerle, muhalifetin de netim olanakları yok edilecek, daha sonra yeni seçim kanunu ile muhalifet partileri güçsüz duruma getirilecektir. Eğer Demirel'in hesapları Anayasa Mahkemesinden dönmeyecek olursa, 1969 seçimlerinden sonra Menderes'in özlemi çektiği düşüncelerin uygulanmasına sıra gelecektir. Şimdi, Anayasa'da yapılmış istenilen değişiklik, 1969 sonrasında bırakılmıştır. Fakat, eski DP'lerin ve AP içindeki sağcı takımın deşteyle tekrar genel başkanlığı alacağına benzeyen Demirel, elbette imzaladığı çekleri ödeyecektir. Çekleri ödemeye väzümadığı takdirde ise, Demirel'i devirmek, eski DP'ler ve AP'nin sağ kanadı için hiç de güç olmayacağındır. Çünkü, 1969 seçimlerinden sonra, parlamentoşa getirileceğini düşünülen AP takımı bugünkü takımdan çok daha başka yapıda olacaktır. Geleceklerin içinde sağcılar ve eski DP'lerin sayılarının bir hayli kabarık olacağını söylemek için kahin olmaya hiç de lüzum yoktur. Genel Merkeze ve teşkilata «Turgut, Bilgi ve Bozbey» tişörtünü hakim olmasının, elbette Masonların ve Yeminlilerin safdırdı edilmesi sonucunu getirecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1969 seçimlerine kadar aralıksız 2-2,5 aydan fazla çalılgacılı ummak hayalidir.

Yaşar Kemal

DEVRİMCİ GENÇLER 70 GÜN SONRA HÜRRİYETE KAVUŞTU

Yetmiş gün sonra hürriyete kavuşan FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarisozen

— Bizi yetmiş gündür içerde tuttular.

— Önce otuz kişiydi. Sonra bir kısmımız serbest bırakıldılar. Sonra bir kısmını daha, sonra bir kısmını daha. Deniz Gezmis ve Rüfat Akkaya'nın çırakılmadan sonra, en son üç kişi kaldı. Veysi, ben, bir de Vahdet. Vahdet işçi...

— Neden bizi tuttular da, diğerlerini erken bıraktılar, pek anamadık.

— Onları da uzun tutup bizi bırakabilirlerdi.

— Daha sorgudayız, mahkeme açılmadı.

— Olaylar neden mi oldu? F- Amerika'ya ve onun Akdenizdeki filosuna karşıyız, Demirel ise değil...

Veysi Sarisozen ve Jak Menase ile konuşuyordum. 17 Temmuz sabahı Teknik Üniversite Yurduna yapılan saldırından bu yana hapisteydiler. Ve çıkış birkaç saat olmuştu.

— Bu Demirel grubu bir seyi şapşırıp, yapılan hareketleri kendilerine karşı görüyorlar. Hareket Amerika'ya karşı. Hem de yasal bir çizgide gelişiyor. Demirel kalkıyor, ille de hareket benim iktidarına karşıdır diye tutturuyor..

— Son basın toplantısında da belirtti. Anti-Amerikan hareketler ona karşıymış. Aslında emperyalistlerle işbirlikçilerine karşı hareket biz gençlerin yaptığı. Demirel'in üstlenmesi kendi yapısını ortaya koymuyor.

— 17 Temmuz sabahı olay nasıl oldu?

— Ben, biraz geç gitmiştim Teknik Üniversite'ye. Polisler Opera Oteli'nin önüne yerleşmişlerdi. Arkadaşlar da bahçelerde. Polis hasım gibi idi karşında.

— Belki de bütün toplum polisi yiğilmişti otelin önüne.

— Burada bir yanlışlığın olmasını gereklidir. Bu olaylarda iktidarın polise verdiği görev yasası dışarı hareketleri engellemek olmamıştır. Anti-Amerikan direnişlerde çoğu iktidarın dünya görüşüne göre davranışını ana görev saymıştır. Hal böyle olunca busaların görevi

tutan hasım taraftarlar durumuna geldik.

— Eğer suç işlenmişse - ki, buna Türk Adiliyesi karar verecektir - devletin emniyet kuvvetine değil, iktidarın polisine karşı olacaktır.

— Daha basit örneğin: Daha ki demeli, daha az maşaç karaol polisleri, mesela Beşiktaş Emniyet Amirliği'ndekiler bize teşekkür edeceğimiz şekilde muamele ettiler. Yani devlet polisi görevlerini yaptılar.

— Polisin hiçbir mahkeme kararı olmadan Üniversite özerkliğini hiçe sayarak ve çığlıklar atarak yaptıkları baskını hiçbir emniyet amiri üstlenmemiştir. Polislerin kızararak, sınırla hücum emrini kendi kendilerine aldıkları iddia edilmiştir.

— Bu ise biraz önceki iddiamızı doğrular. Polis bu çığlıklarında devletin polisi olamazdı. Başka bir seydi. Ama mutlaka bu şaşkınlar ve emir dinlemezler, devletin meşru polisi değillerdi.

— Peki, Vedat nasıl öldü?

— Bilmiyorum. Başka biri ya-

da bizler söylebildirdik.

— Hem o cop denilen şey, hıncıa vuruluncu insam öldürür. Tedbir alınmalı.

— Bir beş yüz polis filan vardı. Yurda kadar olan bahçe yolunu baştan aşağı beyaz şapkalılar doldu hücumda.

— Sonra adamlar tutuklarını döve döve götürdüler.

— Beni, Talebe Birliği oda-

sundaki asma kattan iki büyük metre aşağıdaki taş zemine attılar.

— Dövüle dövüle arabalara dolunca gilelim mi, ağlayalım mı şاردık. Çok komik bir haldediydi. Birinin ayagında pijama, sırtında atlet. Öbürünün üstü çırılıplak. Bir diğeri ağla-

VEYSİ SARISOZEN VE JAK MENASE

— Hapisten çıktıktan sonra ANT'a izlenimlerini anlatıyorlar —

makta. Bir başkası şapşırıp, durmadan soru soruyor. Tamamen bir kaos...

— Beşiktaş karaolundan Işin daha komik bir yanı ortaya çıktı. Tutup getirilen arkadaşlardan yarıya yakını Amerikalı filan karşı olmadıklarını anlatıyorlar biz. Tabii de getirildikle ini de bilmiyorlardı. İlkımızde «Etil» İcnu diye adayı alanlar bile

Toplum polisleri bu saldırında da hıncıları alamamışlar. Gelip gelip küfürlerini sürdürmüştürler. Sonra polislerin beylük sakaları başlamış. «Bak uçak geçti, Inönü ve Aybar babalarınız siz kurtarmağa geliyorlar.» Pencereye yanıp tükürmeler. Sonra yine takılma «Çetin Altan ağabeyiniz yarın bir yazır, tamam. Aman İlhan ağabeyinize de haber salın.» «Hey gözük, sen tavşan eti yer misin?» Karakol polisleri araya girerek bu konuşmaları önledi.

— 24 saatten fazla tutulamaz diye bir laf var ya, inanma. Bi-

zi tam otuzaltı saat tuttular.

— Nerede?

— Önce karakolda, sonra adiyenin alt katında. Serguya çıktığımızda otuzaltı saat olmuştu.

— Aslında hapishanede öğrendiğimize göre, bu soru işinin emniyyette yirmi gün sürediği bile olmuyor. Tabii aradığın soranın olmazsa.

— Şimdi durum nedir?

— Şimdi biz üç-dört fili işlemekten samızız. Tanıklarımız da bir çok polis. Biz, söyleyelim 1500 polisten bir kısmını dövmüşüz. Arabalarımı taşlamamız. Toplu izarda bulunmuşuz yani. Ve polislerin hürriyetlerini tahdit etmiziz. Daha bazı işler de yapmışız... Bunlar için soru bitti. Muhakeme sahada mesele.

— Peki Vedat Demircioğlu'nun samıkları neredeler?

— O belli değilmiş daha. Muhakeme açılmıştı herhalde. Kendisi kaçışın derken damdan atlamış da olmuş, diyorlar. Polisin suçu yokmuş (!)

KOMİK-i DEVİR

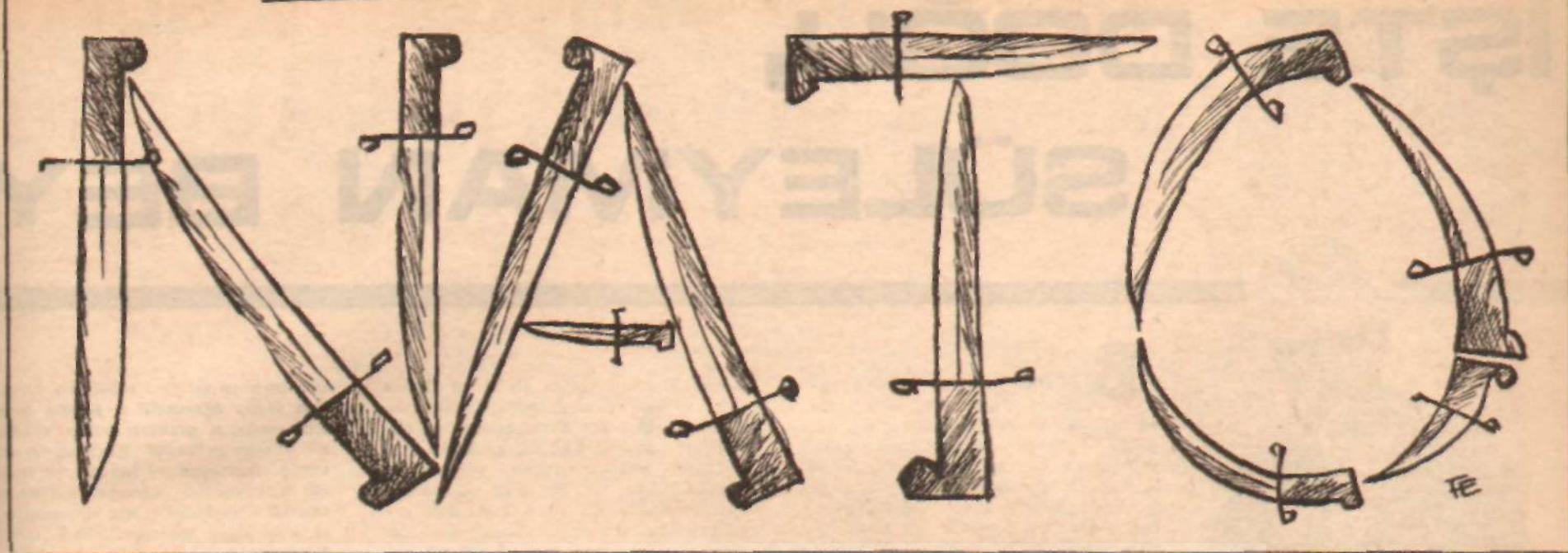
Marmaris'te Hasan diye bolahenk bir genç vardı; bilmem orda midir hâlâ. İftar vakıfı, İlli usaklı bir alay velet topun başına toplaşındı, iskele meydanında. Ve menekş bekçi, minarelerin ışıkları yandıktan bir hayli sonra, egarasıyla topu ategleyip gümleştin, bir sevinç haykırıksız kopardı çocukların. Tam o sırada Hasan bisikletiyle göründü uzaktan. Hasan ağ'bey! gelişir, çığlıklar arasında bir seyirdi. Hasan arkadaşındaki sepeti sebzelerle dolu bisikletini duvara dayar, setin üstünde tıkıp, Kalkahalar atılırken evlinden, bendim geçen, ey sevgili, volospitie demizden, diye bagiardı nutku. İlk tohumu kagımsız hıyarlarla cılız gökme domatesleri satarak memleketi kalkındırma aşıkle yamasına rağmen, halkın anlayışsızlığı yükünden gayretlerinin nasıl kösteklenliğine acı anlatır, ve lâfi jiyice kizastırıldıktan sonra, gençlige hitaben en fazla yerine gegerdi. Çocuklar, yarının gençleri, öbür günün morukları, size sesleniyorum, memleketicin bugünkü haline bakıp, ağlayamam, ağlayalmış! diye uiuyup hongürümeye girigirdi. Çocuklar da, onları birlikte yalançtan ağlamaya koyulurlardı. Derken Hasan eliyle susturur onları, «Ama memleketicin geleceğine bakıp hep beraber gülelim, çocuklar, gülelim! diye ünleyince, kalkahadan kırılırdı ortalık. Analar, bu domuz Hasan çocukların donuna işaretiyor,

diye söyleyenir dururlardı...

Demirel'in son Doğu gezisi üstünde çıkan gazete haberlerini okuduğça, Hasan'ı hatırladım hep.. Bununla, tabii, Hasan'ın güldürücülükte Demirel'in kâbina varabileceğini söylemek istemiyorum. Nihayet Hasan bir kenar - köpeği çocuğu, taşralı bir sanatçı, bir kasaba hünerebazi; öbüruse anlı gâh bir komik-i Şehir, ondan da ileri, bir Komik-i Devir.. Ne var ki, herseyde olduğu gibi, bu işte de ortam çok önemlidir.. Baksanızı, Demirel bile onca ustalığına, kabiliyetine ve onca gayretine rağmen, bir türlü güldürmemiyor. Doğuları.. Yüzünü güdüreceğin sizin, diye yuttuyor, ama nafile.. Sen bir şey yapabileceğini göster, banka sana para verecektir. Ağacın gölgesinde oturursan, banka sana kredi vermez, diye sahâne bir nükte yapıyor ve ağaçların üstündeki bütün kargalar gülé gülé ölüyor da. Doğuları orası bile değil, suratlarında düşen bin parça, bâkıyolar öyle Demirel'in suratına.. Erzurum'da eğiyor bu büyük sensiz, «Bu durumda tezeden kurtulma; mücadelemizde, yeni yollar aramaya, yeni ayak yolları bulmaya mecburuz,» deyip temel atılan Biriket fabrikasının harcına bir tezek resemi gömüyor da, Doğulu kardagalarımız yüzünde en ufak bir güllümsemeye bile belirmiyor.. Üzücü bir şey, ama böyle işte, n'apacsın!.. Adamağız

Kars'ta, ünlü tülüatçılardan Kurban Hüseyip gibi alınına kurban kanı sürüp, asırık hükümet konagının gökmek üzere olan balkonuna çırkıyor ve harika bir rol kesiyor. Bir kapdan binlerce kişi aynı anda geçmeye kalkarsa, herkes birbirini ezer. Ama sırayla geçirilse, herkes içeri girer, işte buna plan denir. Ama planda nereye ne yapılacağı yazılmaz.. Biz, mâmur ve mürefeh Türkiye'nin güzel bir tablosunu yapmağa çalışıyoruz. Onlar ise, bu güzel tablonun üzerine çırkıarak tepinliyor, Tepinsinler.. Tepinsinler.. diye tepinmeye başlayınca çürük balkon giderdi, salanıyor, göktü göltük, gül alıyorlar Demirel'i işte.. Hazret, sanat uğruna, Doğuları güdüreme uğruna hayatını tehlikeye atıyor yahu, saka değil!.. Tanrı'nın inayetli kazasız belâsız atlattı bu seferki geyi.. Ama böyle kırk yılın başında bir yetisen dâhînin lâtfeden, mizaktan zerre anlamayan üçralarda yüzân-ı zebî olmasına gönümüz razi olmuyor.. Gerçi Demirel ANT'ı okumaz, ama bu dergiyle görevleri lobî hatmeden savcılara polisten dileriz, su yakarışımızı nakletsinler kendilerine: N'olur gitmesin bir daha Doğu'ya, teması sana adına niyaz ederiz kendisinden, Doğuları güdüreceğim diye boşuna helâk olmasın.. Onun bir kusuru yok çünkü, suç onda değil.. Doğuları bilmeyorlar, öğrenmemişler gürmesin...

Can YÜCEL

GENÇLİĞİN POLİTİK GÖREVİ

Ali Faik CİHAN

GENÇLİK, ne bir sosyal sınıf, ne de bir sosyal tabakasıdır. Her genç, içinde bulunduğu sosyal sınıfın özelliklerini yansıtır. Genç, yaşlılara oranla belki daha atak, daha cesur, daha saftır. Ama hiçbir zaman bağımsız ve mutlaka ilerici değildir. Bu bakımından «Tek güvencemiz gençliktir, cumhuriyet gençlige emanettir.» gibi yargular ciddi bir anlam taşımazlar. Bu gibi yargilar -olsa olsa- gençleri coşturmaktır, onları okşamak amacıyla güden söz fantazileridir.

Öyleyse, bugün, sorunlarından söz edilen «gençlik»ten neyi anlamak gereklidir?

Gençlik deyiminden, işçi sınıfı ile onun doğal bağışıklarının (tabii müttefiklerinin) öğrenim çağında olan kişileri anlaşılmalıdır. Bu da «sosyalist gençlik» adı altında özetebilir. Gerçekten bugün sorunları olan gençlik, sosyalist gençliktir.

Geri bu kesin yargı karşısında kimi itirazlar akla gelebilir. Burjuva sınıfından gelen gençlerin sosyalist olma yetenekleri olup olmadığı ve işçi sınıfı ile onun doğal bağışıklarından gelen gençlerin gerici örgütlerde yer almalarının nedenleri sorulabilir, yada sosyalist gençlikle birlikte bir de kapitalist gençlik sorunlarının var olup olmadığı tartışılabılır. Ancak, gençliğin, sosyalist gençlikten ibaret olduğularındaki kesin yargıyı doğrulayan birçok neden vardır.

IŞİİ sınıfı, çağımızın tarihsel görevini yerine getirmeye aday tek sosyal sınıfıdır. Gelecek için söyleyecek sözü, yapacak işleri vardır. Devrimcilik bu sınıfın karakteristik özelliğidir. Gelecek dünyanın müjdelerini taşıyan sorunlara sahiptir. Oysa, tarihsel misyonunu tamamlamış burjuvazi ile feodal sınıfların -geleceğe dönük- görevleri ile birlikte sorunları da kalmamıştır. Bu gibi yok olmaya aday sınıfların tek görevleri, devrimci sınıfların önüne engeller koyarak ve onların devrim yönünü sapturarak eski düzenlerin ömrünü uzatmaktan ibarettir. Bu gibi, yapıları gerici sınıflardan, aynı yapıda gençliğin çıkacağı ve böyle bir gençliğin çağımızda geçerli -devrimci- bir sorunu olamayacağı açıklıdır.

Eğer bugün kuralın ayrıcaları göze batırsa, yada ayrıcalar kurala oranla daha da ağır basırsa, bundan gençliğin sınıf yapıları ile ilgisi bulunmadığı sonucu çıkmaz. Eğer bugün işçi sınıfından gelen gençler, gerici örgütlerde yer alırsa ve eğer devrimci örgütlerde işçi sınıfından gelen gençler yerine burjuva sınıfından gelenler çoğunluğu teşkil ediyorsa, bunun nedeni -işçi sınıfından gelenler bakımından- sınıf körlüğü ve biliş yoksunluğudur.

EĞİTİM ve öğretimin sınıfçı karakterinden ötürü, genç kuşağın asıl faal kesiminin burjuva sınıfından geldiği açık bir gerçekdir. Bununla birlikte, gerici sınıfların doğal üyesi bulunan bir gencin, çağdaş bilimin kanıtlarına bakarak gelecek dünün yanın gerçeklerini görmesi ve böylece ilerici sınıfların ideolojisini benimseyerek sosyalist gençlik safiara yer alması, şimdilik bir olay değil, normal bir olaydır. Bu bakımından sosyalist gençlik, ilerici sınıflar safina katılan gençlerin tümüdür.

Çağımız gençliğinin belirleyici özelliği, belli sorunlara sahip bulunmasıdır. Acaba gençlik için başlıca sorun nedir? Başka deyimle, çeşitli sorunlara çözüm getirmek niteliği taşıyan ana sorun hangisidir? Tüm sorunların odak noktası sayılan böyle bir ana sorun var mıdır? Bu soruların karşılığı, gençliğin temel amacını belirleyecektir.

AMAÇLARINI sorun gençlere.. Hesabından bir başka karşılık alacaksınız. Kimisi Anayasayı korumak diyecektir, kimisi emperyalizmle mücadele, kimisi topkapı reformu, kimisi sosyal adalet, kimisi petrol, kimisi gericilikle savaş.. Ve kimisi günlik işleri dışında bir uğraşı olmadığını söyleyecek, kimisi belli bir amaç belirtmeyi gereksiz bulacaktır. Zaten gençliğin bugüne dekin olaylar karşısında takındığı tavır ve gösterdiği davranışları, bu görüş ve anlayış karmaşıklığını en açık biçimde yansıtmaktadır. Bunun nedeni, gençliğin, kapsamı ve içeriği belli bir teoriye dayanmaması, belli bir

teoriye sahip olmamasıdır. Bu noksantık gençliği yönlü bırakmıştır.

GENÇLİĞİN, değiştirilmesi uğrunda mücadele ettiği ters tutumların tek bir nedeni vardır. Bu tek neden, burjuva sınıfının istemlerini karşılamaya elverişli bir yapıda kurulmuş bulunan ve emekçi sınıfının çatılarlarına aykırı işleyen iktidarların varlığıdır.

Böylece, çeşitli görünümdeki ters tutumlar, kötü gidişlerle bilim dışı uygulamalar tek nedene indirgenmiş olmakta, öbür yanından, emekçi sınıfının yararına işleyen bir iktidarın getirilmesinde özeti bulan çözüm yolu da kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Gerçekten çözüm yolu politiktir. Bunun da anlamı, emekçi halk çoğunluğunun demokratik gücünü iktidarda duyurmasıdır.

Görülüyorki, gençlik için birinci amaç, ne tek başına emperyalizmle mücadele, ne tek başına Anayasa'yı korumak, ne petrol, ne maden, ne de gericilikle savastır. Çünkü bunlar başlı başına ve bağımsız sorunlar olmayıp, burjuva iktidarlarının varlığından gelen zorunlu, kaçınılmaz sonuçlardır. Sorunlara çözüm getirmek isteyen gençlik, mücadeleinin temel amacını bilmek zorundadır. Bu amaç, EMEKÇİ SINIFININ İKTİDARIDIR.

Böylece gençlik, özü, EMEKÇİ SINIFINI İKTİDARA HAZırlAMAK olan son derece önemli ve devrimci bir görev yüklenmiş bulunmaktadır.

SOSYALİZMİ amaç tutan stratejî, işçi sınıfı ve onun partisinin stratejîsidir. İşçi sınıfı ve onun parti için iktidar mücadele, daha yakın bir amaç, sosyalist düzeni gerçekleştirmenin sadece bir vasıtadır. Bu bakımından gençlik için strateji sayılan genel bir yöntem, işçi sınıfı ve onun partisi için taktik alanına giren bir konu olur.

—«Gençlik İçin Strateji ve Taktik, isimli kitabundan —

iŞTE DOĞU, SÜLEYMAN BEY

22 çocuklu işçi

Değirmende saçlarını ağartan ihtiyar ve 22 çocuklu baraj işçisi!

Röportaj: Metin GÜR

BÜYÜK büyük taşlara yapılmış, yağmur döve döve yosun tutmuş, damının bazı çukur yerlerine, biraz önce yanın yağmurdan su toplanmış, duvarları 80'lik belli büklümüş insanın gibi önüne içine eğilmişti. Etrafi küçük küçük dağlarla ve bunları süsleyen, balta yiye yiye nerdeye tükennmeye yüz tutmuştu. Büyüklük bir kahane kapı ve iste burası çevre köylerle arası en fazla birbirine iki saat olan bir köy un değirmeni idi. Su ile çahlığı için duvarlarından su sızmaları olmuş ve bu yüzden de hezanzları yer yer çırılıyerek çatlamıştı.

Karşısında, yüzleri ve saçları bembeyaz olmuş, kırıklerinin üzerine körüklenmiş tozu gözlerini kapiyacak duruma gelmiş ve iç çamavrasıyla dış çamavrasının rengini ayırmak mümkün olmuştu. Değirmenci Hüseyin Dayı vardı. Yüzüme baktı baktı ve tozlu elini uzatarak «Hos geldin oğuls dedi. İnsan, eski bir tanığını gördüğü zaman çok sevinir, çok mutlu olmaz mıydı? Ama ben malesef olamadım, olmama da imkân yoktu. Çünkü her gördüğüm çok değişik görüyor ve kaybetmediği bir canları olduğuna sahit oluyordum. İnsanları eriten sefalet, kemikleri bile egesiyle töpüleyerek tantamamışacak şekilde sokuyor ve «acaba şu falanca adam ruydı? değil miydi?» diye zihinde şüpheler uyanıyordu. Hep işkelet... Hep kabuğu soyulmuş ağaçlar gibi bir dal işkeletti. İste değirmenci Hüseyin Dayı da bunlardan biriydi. O da aynı geminin yolcularındandı.

Konuşuyorduk:

«Nasilsın Hüseyin Dayı?»
«Nasıl olam oğul, Allâhın gündü ölip ölip dirilim.»

«Değirmencilikten senede kaç teneke ekim alırsın?»
«20 teneke, o da bunu mal sahibi çok görür, bizim acımdan ölmemizi istiyorum.»

«Bu 20 tenekeyle yiyeceğini çakarabiliyor musun?»
«İmkân var mı oğul, iki yaşag, iki de biz 4 kişi, 20 teneke buğdayla hiç idare edebilir mi? Oğlanın birisi 14 yaşına girdi, bize şimdi yardım ediy. İrgathğa gönderdim. 10 lira yevmiye siliy, onu biriktirip buğday arpa ne bulursak alıp yeyiye.»

«Çocuğu okula göndermiyor musun?»
«Gonderemiyorum, güdretim yog yog defter galem almaya. Hem de oğlan dedigüm gibi ırqatlaş, yanız zarzavat çapalamaya gitip kendi boğazını hic değülse çigariyor.»

«Gece köyde mi yatırsın, yoksa burada mı?»
«Köye gidemim. Gözüm kesmiyip gördüğün yokuşu çıkmaya. Amağ bayramlarda giderim. Bir de giga bir iki ayın köyde geçiririm. Yattığım yerde işte surası. Sabaha gadar dışlerimi birbirine vura vura yugli girmez gözümme. Kalkarım ki yorganın fistığı su gibi olmuş.»

«Köye gidip gelemediğine göre burada sabah akşam ne yiyorsun?»
«Paşa çekerim. Değirmenin arkasında iki kök acı biberim var onu

közde kızartıp yerim. Daha ne diyem iste, ne bulursam garnımı doyururum. Bazi gün de bizim avrat evde pilav blişirdiği zaman bana da getürür.»

Paşaç, nohut unundan yapılan bir nevi ekmekti. Su ile iyice yoğrulduktan sonra, büyük yassi taşlardan yapılmış ocaklılar yapıştırarak pişirilir. Paşaç susuz yerde yenmez. Çünkü bozgazı sık sık tikar.

Bu arada değirmenin kapısından içeriye iki merkep yükü vaziyette girdi. Belli ki değirmene müsteri gelmişti. İri kiyim olan yüklerin sahibi selâm verdikten hemen sonrası yükleri yakma yürüdü. Bunu gören Hüseyin Dayı değirmencisi olarak tabii duramazda. Kalktı yüklerin birini yımak için merkebin birine yanaşarak sıçmaları sökmeye başladı. Yükler yere yikilince Hüseyin Dayı'nın işi daha da ağırlaşmıştı. Yani, yerdeki buğday dolu çuvalları, 5-6 metre ileride olan değirmenin teknesinin yanına götürmesi lazımdı. «Gel oğul gel de su tayları suraya gitar götürrek. Yoğsa ben bunu yerinden gunsadaması diyor. Tayın bir ucundan o, bir ucundan ben tutup götürürken Hüseyin Dayı'nın ayakları dolasıyor, sesinde değişiklik oluyor ve ince ince inliyor. Gurtlanmış ağaçlar gibi içi dışı bomba olduğu anlaşılan Hüseyin Dayı'yi biraz hızlı rüzgar esesi alır bir tarafa gazel niyetine yamardı.

«Hasta misin Hüseyin Dayı, nalye böyle hep derinden derinden nefes alınlıyorsun?»

«Hastayım oğul hasta... Hem de hayatım hep böyle hastalıktı geçti.»

«Doktora gitmedin mi, gittin ise ne dediler?»

«Gitmez olur miyim hiç, ta... Angaralarada gitar gittim. Ama doktorlar bana bağmadan keseme bağlıdılar. Boş görünce (Midende yara var, köyünde git, boğazına iyi bağ, sağalmassa yine gel) deyip başlarından savıldılar. Böyle böyle dört sefer Angara'ya gittim. Hatta bir seferinde doktor bey soymus beni muayene için hazırlığı yaptı. Oradan iyi giyinmiş bir şehirli genç çocuğu geldi. Zengin çocuğu olduğu belirtti. Çünkü doktor beni cıplak cıplak bıraktı, onu muayene etti. Ben de sokağa titriye titriye bekledim... Anladım ki her yerde zengülerin borusu ölü. Bizi köylü githiğin göründüğü yüzümüzde bile bağacıkları gelmiyor. Vag beni canım... Vag beni canım... Uf... Uf görürdü bu notebütü değirmenin ve yorgunluk bizi 42 senedir bu dert beni yiye yiye bitirdi. Buidgesle iki senə yaşayacak gitar ancak takatım varızdırdı hasta Hüseyin Dayı.»

Söz geri kalmışktan ve faktirlikten açıldığı için değirmende olan müsteriler de içlerinden geldiği gibi coşup dertlerini anlatıyorlardı.

Peklişli Köyü'nden olduğunu söyleyen Etem Karataş adında köylü «Herkesin kapısının önünde taksi geziy, bizimkinden gezi bile gezmiyor» diyerek DP devrine köylerine gelen particillerin, kendilerini nasıl kandırdığım söyle anlatıyordu:

«DP zamamında seçimlerin olacağı günü gecesiyi. Üç-dört DP'li Jiple çıktı geldiler. Geldükleri zaman köyü

müzün neye ihtiyacı olduğunu da gaza dan sorup öğrenmişler. Köyün muhtarını sordular, muhtar bulup kendilerinin yanına getirdi. Köyümüzün suyu, okulu olmadığı ve bunları yapmak için bize yardım etmeye geldiklerini muhtara söylediler. Biz de onların bu söyleliklerine memnun olduğum tabii ki. Köyümüzün bütün ihtiyaçlarını hesap ederek 120 bin lira tuttuğunu ve bunu hemen seçimden sonra göndereceklerini, bu paranın yerine sağlaması haramlaşmasi için de kendülerinin buna şaret edeceklerini söylediler. Tekrar jipelerine binip geçip gittiler. Gidiş o gidiş... Aradan 10 sene geçti... Daha ne yardım larımı, ne de yüzlerini görmüs değiliz. Biz böyle yalanca saştakârları değil, memleket için gerçek doğru çalışam arıyoruz... Hastalarımızı gazaya sedyeyle götürür, oda doktor elimizi gözler ki muayene etsin. Var mı memleket için çalışacağ onu baştacı edek... Kimine Geminist deyiler, biz köyde bunu düşündük, anladık ki doğrudan söyleyilere deyiler. Bizden yana çalışanlara deyiler... Amma o bizi ganduranlar buna dan sonra oy değil, günahımız bile alamazlar...»

Senelerce kandırılan ve hor görülen böğenin insanları hep böyle dokununca desiliyor. Dertli... dertli... anlatılar hayat döküllerini.

Haydi bana müsaade diyerek ayıdım, ama onlar yine orada kaldılar...

Keban Barajında 22 çocuklu bir işçi

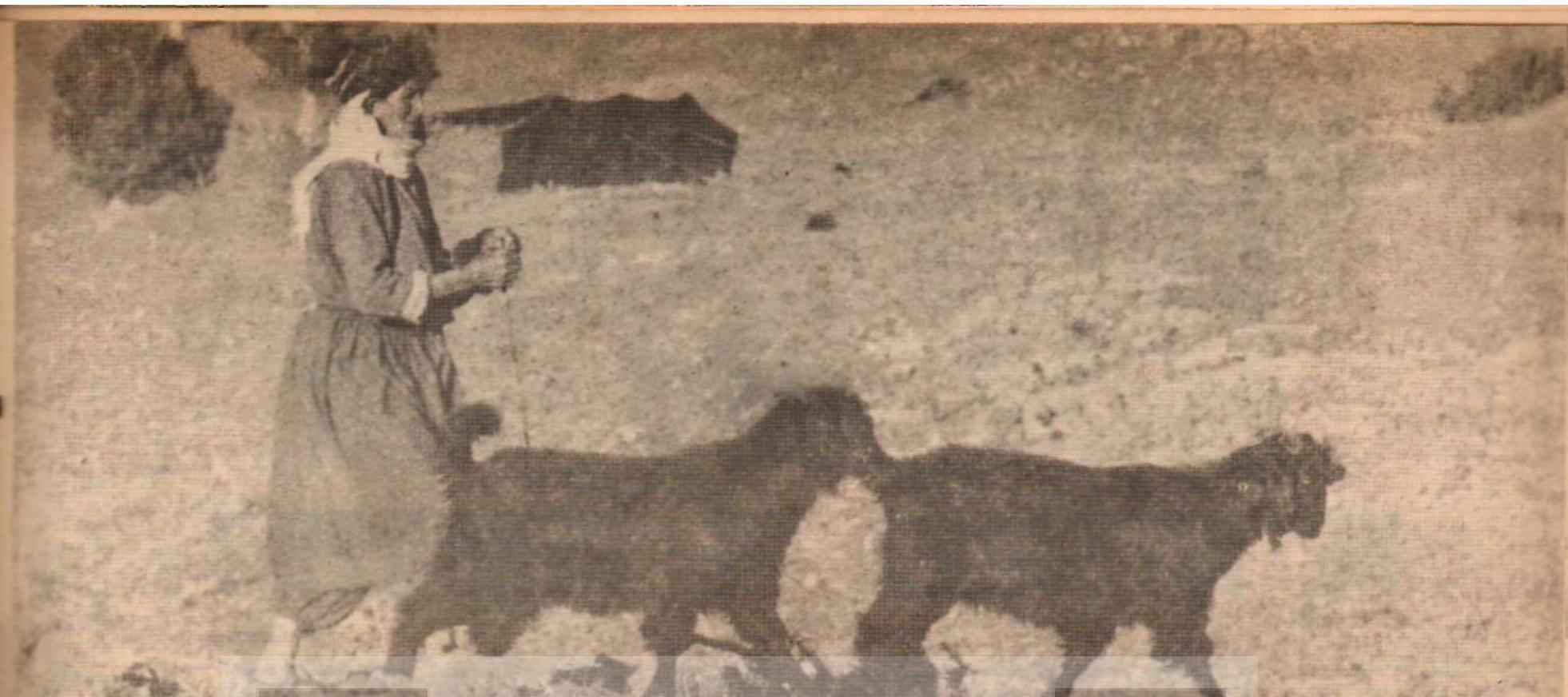
Sendikanın kapısı İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun kapısı gibi işsizlerle dolup dolup taşıyordu. Beş kuruşu bir arada bulamayan Dogulu son gare olarak buraya başvuruyor ve yevmiye ne

Demirel

olursa olsası gencin Tahminen sendika girmek iç pida «Me liydi. Kap bir şekilde içinde ayı sendika? — mu dahas Başka — sen saradı:

Köyler gariplegin çökmenin sindü... İvabi kene alımı... Abersizdi. Ha iş bu Haibuki... misti. Çürle başa be ay önce ağzı yanadı:

Semirel doğuda yine «nurlu istikbal» nutukları atmıştır. Ama şimdiye kadar değişen bir şey olmadığı gibi, bundan sonra da bu türden doğuda hiçbir şey değişimeyecektir.

orsa olsun çalışmaya istiyordu. Yaşlı genel bu ımitle dolmuşlardı Keban'a. Tahminen 45 - 50 yaşlarında bir köylü, sendika başkanının kapısında içeriye girmek için sıra bekliyordu. Çünkü kapıda «Meşguldür, girmeyin» diye yazılıydı. Kapı açıldı bekleyen köylü ürkek bir şekilde içeriye girdi ve sandalyesinde ayak ayak fistüne atmış oturan sendika başkanına:

«Beg n'oldu, bana iş açılmadı da» diye sordu.

Başkan :

«Yog kıvra açılmadı. Aculursa sıradanız» cevabını verdi.

Köylü bu cevap üzerine iyicenek garipleşmiş ve yüzüne bir mahzunluk olmuştu. Elini genesine dayadı, düşündü. Bilmiyordu ki aynı soğuk cenah kendinden önce kaç köylü daha olmuştu. Ama o ouşların hepsinden habersizdi. Tertemiz kalbi olduğu için dansa iş bulurum umidini yitirmemişti. Halbuki atı alan Üsküdarı çöktün gecemişti. Çünkü artık iş bulmak işi rüştetebaşa başı gidiyordu. Bu konuda 3 - 4 önce olan hadiseyi, aynı hadiseden yanınan bir köyü söyle anlatıyor-

«Bizim köyden Baraja çalışmaya gelen usaqlar her yere başvuriyorlar ama gine iş bulamayılar. Bu arada duylar ki Keban Barajında bir şef istedügüne iş buluyor. Gidiyler şefi buluyorlar ve iş istedüklerini söylüyorlar. Şef bunu ürüşvelte yapacağımı söylüyor. Usaqlar gidiyor ediyorlar ve adam başı 300 lira mı, 400 lira mı olan ürüşvetin, her neyse iyice hatırlamam, yarısını da pesin vereyiler. Şef bunlarsa 15 gün müddet verey ve : «Siz köyünüzü gedin ben size haber salarmı» deyiy. Usaqlar köye gelip bunu anlatınca hepümüz sevindük. Ben de hemen yola çıkıp Keban'a gidecek şefi gördüm. Ve beni de defterine gayid ederek gayit parasını aldı. Bana da haber vereceğini söylüyor, «Sen gid köyünne, heç düşünme işin olsun dedi. Köye geldük beklemeye başladık. Aradan 15 gün geçti, bir ay geçti bir haber gelmedi. Usaqlar sormaq üçün gene Keban'a gittiler. Tekrar köye gidiyorlar zaman ne olduğunu sorunca, «Daha açılmamış amma bir haftaya kadar olurmuş» dediler. Gine aradan hafırlar geçti bi haber gelmedi. Artık Keban'ı su yolu yapmıştık. Gidip gidip gelip ve ücğurus elimizde olan Gaz Duz parasını da hana veriyorduk. Bu işin olmaya olmuyacağımı anladığım amma, adamın bizden aldığı para zorunuza gitdi. Aradan bir ay daha geçtikten sonra duydum ki adamı bacagından, bizi gibi canı yanannan biri vurmuş. Bunu üzerine işinden de atmışlar. Biz, değil, daha çoğularını dolandurmuşuz.»

Senelerce, mahalli tefecilerden, zengin ağaiardan ve buniyan temsilcisi olan iktidarlardan çekmediği kalmayan Doğu halkı şimdi de işte böyle iş bulma vaadi ile dolandırıyordu. Bizde rüştet vermeden iş yapmak çok zor olduğu için, Keban'da tıreyen sahkaralar da gidi bu gündür dierek aynı kalanın yürüyüp mahat getin yoluunu, yoksul köylüyü, yanı köyündeki kazancıyla karnını doyuramadığı için kapı kapı dolaşanları kandırıp kibarca elindeki 3 - 5 kurusu gekip alarakta bulmuşlardır.

Sendikanın kapısından çıkarık yolun kenarına koyduğu heybesini omuzuna alan ihtiyar ve beli eğilmiş köylü kendi kendine konuşarak söyle diyor: «Dün gelene iş buluyor, bana gelince yog... Açılmadı açılıncaya olacak... Bilmem ne... Bilmem ne... Tam bir se-

Doğu inşa edilen Keban Barajı da doğulunu emeği sömürülerek kurulmaktadır.

ne oly yahu, bekle... Bekle... Bekle.»

Keban o kadar yoksul ve bakımsız bir kaza iddi doğru dürüst içecek suyu olmadığı gibi, sokak aralarından plakten geçiriliyor ve bu manzara Doğuyu en iyi şekilde canlandıran hazır bir tablo olarak ortaya çıkıyordu. Sendika Başkanı bu konuda söyle konuyordu :

«AP'li olan Belediye Başkanı hiç çalışmıyor diye seçimlerin 1967 eylülünde olacağının söylenenince hemen olağan faaliyet göstermeye başladı. Ama seçim Haziran ertelenmesi kabul edilince çalışmalarını durdurdu. İşte o durus devam ediyor. Keban'ı bu duruma sokan bu adamlardır. Bundan önceki Belediye başkanı sendikinin kardeşiyydi. Anlayacağın süla takip ediyor.»

Sokaklarda mügferli işçiler, genellikle ögle saatlerinde kümeye kümeye dolayıyorlardı. Kahveler, Lokantalar doluydu. Barajda çıkan yemeğin iyi olmadığını söyleyen işçiler işi kargınlığında bu lokantalardan iyiyerek parasını alıyorlardı.

2600 kişiye yakın işçi çalıştırılan Keban Barajının içine girişimde ilk karşılıklı işçiler, kartını göstererek 300 lira alıyor ve bununla adeta süründüklerini söyledi. 10 lira yövmiyesi olan bu işi dayanılamaz gibiydi. Demir tutsa suyunu çıkaracak kadar güçlüydi, ama 10 liraya akşamda kadar o tozun toprağını ve kavurucu sıçanın altında ter döküyordu. Her taraftan yıldızen toz bulutları arasından çekig, kazma, kürek ve eğilen demir sesleri geliyordu.

1. ve 2. Tunellerde iş izgaralarının doğeyen işçilerin tepesine yukarıdan şiper şiper su damhyordu. Burası gerçek anlamıyla moloz deryasıydı. Yerden yüksekliği 16, uzenliği ise 150 metre olan tunellerde işçiler bu işi canları bahasına yapıyorlardı. 16 metre yükseklikte tek bir demirin üstünde durarak çekig sallamak her bennin diyen babayığından ağzının karıştırdı. Bu zor işlerin hepsi yapan Türk işçilerine yabancı şirketlerin adamları emrediyor, herseyin iyisini onlar yapıyor ve en iyi şekilde onlar eğleniyorlardı. Dagdan lastik portuyla indirilen kan gibi suyu bizim işçiler ierken, onlar kendi personellerine buzlu ve en iyi suyu vatandaşlara getirerek içiyorlardı.

Tunelin ağzında çahsan ve adının sonradan Hacı Ateş olduğunu öğrendiğim işçiyile konuşmaya başladım :

«Nasıl çalışmadan memnun musun?»

«Bize çok hakaret ediyor. Billa İtalyanlar bizi hep siktireiyorlar... Gidin deyler... 15 lira yevmiye alımlı amma kifflir yiye yiye... Bunun üçün nasıl memnun olağ?»

«Kaç çocuğun var?»

«22 çocuğum var. Hupisi de yeyici... Bunların içinde daha bana en ufak yardımını oları yoğ. Ha şunu da söyleyem bu 22 çocuğ bir garidan olmadı; İki. İste sen bunun ikisine çocuğu taksim et.»

«Memleketin neresi?»

«Tunceli»

«Hastalandığınız zaman nerede muayene oluyorsunuz?»

«Ağ gurban onu heç sorma... Ondan çok içimiz yanır. Buranın doktorları var, amma hastalandığınız zaman çıkmaya gergin. Bizi köpek gibi azarlarlar... Doğru dürüst suratınıza dahi bağırmazlar. Dostum olan onların penesine mecbur olib de düşmesin. Merhamet diye bir seyleri yoğ. Burada en büyük derdimiz bu. Yani senin anlayacağın, doktoran ölümünden gergin gibi gorğanız.»

Bu karşılık konuşmaları dinleyen Ali adında başka bir işçi, «Onlar bizim akrillimiz», diyerek o da doktorların kendilerine insan gibi davranmadıklarını söyleydi. Bu arada bir işçinin beline beton kahpe düşüğü ve bayığın bir vaziyette revire kaldırıldığı haber geldi. Haber orada çahsanları ızmıştı. Tuncelli Şükri «Abey bu gaza burada her an üçüm bizim basınıza da gelebilir» diyor.

Bir barakanın içinde 15-20 somyadan ibaret olan revirde, beline kahpe düşen işçi inliyerek yatıyordu. Kendinden habersiz yatan işçi doktor daha gelip muayene etmemiştir. Sendika temsilcisi teleğe bir vaziyette doktoru arıyordu. Biraz sonra nazlanarak gelen doktor yanındaki hastabakıcıya hastayı söylemeye söylüyor, kendisini kenara çekti. Zavallının bazı yerleri simsiyah olmuştu. Doktor sağını dinledi, solunu çevirtti, elinin ucuya siyahlanan yerleri yokladı ve ondan sonra geçti gitti.

Yollarda direklenen tozların içinde yorgun işçiler yürüyorlardı. Pat... pat... pat... Balyoz sesleri, Kürük sesleri kulakları gidiyorlardı. Ucuza satılan emek, hor gördün işçi ve senelere kasden geri bırakılan doğuyu burası... Doğan mutsuz geliyor, ölen mutsuz gidiyor...

(SON)

Haziran'da gençler üniversiteleri işgal ederek halka dönük eğitim istemişlerdi...

NE İSTEDİLER, NE VERDİLER ?

Osman S. AROLA

12 Haziran'da başlayan ve bir ay kadar devam eden üniversitedeki işgal ve boykot hareketlerinin üzerinden üç ayı aşkın bir süre geçmiştir.

Üniversite öğrencileri yayındıkları «Genel Reform Tasarısı ve Fakülteye Özgür İstekler» adlı broşürde sorunu şu şekilde ortaya koymaktaydılar:

«Eğitimmenin, şebekeyle yüksek eğitim yapabilmenin bir sans, bir imtiyaz durumunda olduğumuzda, üniversitemizde, üniversitemizin tüm eğitim sorunundan ayrılmayacağım, eğitim sorununun ise temel düzen sorununa bağlı bulunduğu bilmekteyiz. Fakat mevcut düzen ve fırsat eşitsizliği içinde dahi gerek üniversitelerin işleyişini yönünden, gerek öğrencilerin ekonomik, sosyal durumla-

rı yönünden yapılacak birçok işin bulunduğu ve bunların makin dahilinde olduğunu inanmaktadır.»

Bu şekilde ortaya konan amagaların ardından konu iki ayı temel üzerine ele alınarak işlenmekteydi. Bunlardan birincisi yasal değişim gerektiren konuları. Bu kitap içinde «115 sayılı kanunla 1966'da değişirilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu» ne yazık ki amagalarından saptırıldı, birçok hükümlerinin işletilmediği, gerekliliği sırlarerek yeni yasal hakların uygulanmasına geçiliyor.

Bu arada 1967 - 68 döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Üniversitelerarası Kurul eliyle hazırlanan tasarımların bir arkaşa tasarısı

olduğu ve bu tasarıının göz önünde tutulması gerektiği de ekleniyor. Öğrenciler tarafından istenen yassal değişimler siyasi özerkliğin yanı sıra bilimsel özerkliğin de elde edilmesini hedef tuttuğu için öğretim üyelerinin durumlarına kapsamaktaydı. Bilimsel özerkliğin sağlanamaması ise, adgent - profesörler ayırmalarını kalkmas, kurslu sefelerinin bilimsel despotluğunun son bulmasını sağlanması ve asistanların durumunu ele alınamalarına yapılacak yasal değişimlere bağlı görülmektedir. Ideal bir üniversitede bilimsel erki olan öğretim üyelerinin hazırlanması için özellikle asistanlar konusunda önemli değişiklikler istenmekteydi. Bunun yanında Üniversite imkân-

larından yararlanmadı asistanlara öncelik tanınması ve asistanların öğrencilerle birlikte yönetimde katılması fizerinde önemle durulmaktadır.

Üniversitelerin en az öğretim üyeleri ve yardımcıları kadar önemli bir unsurunun da öğrenciler olduğu gerçeği ortaya konulmakta ve bu nedenle öğrencilerin üniversitede yönetimde katılmaları, yöneticilerin seçiminde söz sahibi olmaları doğal bir sonuc olarak görülmektedir. Üniversiteleri yönetmenin belirli öğretim üyelerine mahsus bir imtiyaz olmaması gerektiği ortaya konarak, female yönetim kurularına en iyi oy hakkı olan öğrenci ile katılımının şart olduğuna, rektör seçimlerinde öğrencinin oy kullanması gerekliliğine inan-

maktaydı. Yönetime katılma döneminin sağlanabilmesi için bütün öğrencileri kapsayan yeni öğrenci örgütlerinin kurulması amaçlanmaktadır.

Tan çalışma konusunda «Üniversite öğretim üyesi ünvanı» ticari bir meta değildir.

Özel teşebbüsler, kazanç sağlayıcı meseleselere kıralanmış öğretim üyelerinden, özelde sosyal meselelerde bilimsel objektiflik ve dürüstlük beklenmemektedir. Büyük çıkarlarla bağlandığı menfaat gruplarının hoşuna gidecek, onun çatılarına yarışacak davranışları içindeki öğretim üyeleri doğal olarak bilimsel görüşlerini ve yorumlarını da bu çıkar gruplarının isteklerine uygun bir biçimde gerçekleştirmektedir. Bu tür öğretim üyelerinin

... Ve profesörler ne dediler?

HAZIRAN'daki boykot ve işgal hareketlerinden sonra öğrenci isteklerini görüşüp karara bağlamak üzere toplanan fakülteler yönetim kurullarından bazıları çalışmalarını tamamlamış bulunuyor. Bazılarda ise çalışmaları hâlâ sürdürüyor. Bazı öğretim üyelerinin öğrenci istekleri karşısındaki tutumları hakkında bir bliği vermek üzere Hukuk Fakültesi yönetim kurulunda öğrencilerin yönetimde katılması konusunda yapılış konuşmalardan ilginc parçaları okurlarımıza sunuyoruz:

PROF. KUBALI — Anayasamın lâzım sarahatı karşısında gayî bir tefsire gidilemez. Mesele mümakaña götürmeyecek kadar açıktır. Anayasamın 120. maddesi, öğrencilerin yönetimde katılmalarına manidar.

PROF. KUNTER — Öğrenci temsilcisini seçmek için adayların seçim propagandası yapmaları, siyasi partilerin temsilci seçimlerine, hattâ Üniversite organlarının, mesela dekan ve rektörlerin seçimlerine sizmaları, öğretim ve yönetimi bugünüküne daha iyi bir hale mi getirecektir?

Bu fikrin bir kültür ihtiyali olup olmadığı da tereddütüm var. Bu fikri destekleyenlerin pek coğunuñ iyi niyetinden, ihtiyalci olmadıklarından şüphe etmiyorum. Fakat bu fikri ortaya atanlar kimler? Cohn-Bendit'ler, Rudy'ler ve benzerleri. Binalar komünizmi dahi sağcı görecek kadar ağır ihtiyalci kimselerdir. Binalar bu fikri babalarının hayrına mu ortaya attılar dersiniz...

PROF. KUBALI — ...Fakat Marx depasır olmustur. Bu talebe partipasyonu Amerika'dan Tokyo'ya kadar ideojik bir hareketin eseri olduğu inkâr edilemez. Solem bir hareketin eseri olduğu inkâr olunamaz. Talebenin çoğunluğunun isteği haklı, makul isteklerdir. Fakat bun-

KUBALI

DÖNMEZER

HİFZİ TİMUR

GİRİTLİ

lerin aşırı olanları da vardır. Bu aşırı istekler de ideolojik karakteri bir defa daha ortaya koynuyor. Hareketin baslayış tarzı, şiddetli passion'u karşısında biz - Senato olarak - emballement geçirdik, panîye kapıldık. Mesela Senato fakülteinin müftülüklerini almada nasıl bazı kararlar alır? Bu panik havası hâlâ çalışmalarında hakim görünüyor. Panikten kurtulalım, ağır başı olalım.

PROF. OGÜZMAN — İşçilerin İşyerinin yönetimine katılmaları, işçilerin üretimdeki payları ve mukadderatlarının işlerinin mukadderatına sıkı sıkıya bağlı olmasıyla ilgili değildir. Halbuki öğrencilerin üniversitede üretimde katılmaları gibi bir husus söz konusu değildir. Ve öğrenciler üniversitede geçici bir zaman için bulunurlar. Öğrencilerin memleket gelişmesine katılmaya hazırlanan kimseler olmaları, yönetimde katılmalarına hak verecekse, bu üniversitede yönetimine değil, belki de memleketin yönetimine katılmaları hususunda varış olmak gereklidir.

PROF. KUBALI — Ben bir equivalence'manı olmak için tekrar söz söyleyorum. Öğrencilerin yönetimde katılması hâna biraz ağır geliyor. Öğrenci matere première mahiyetindedir. İşçi-iyerlerin mümâsketine benzemez.

PROF. DÖNMEZER — ...Kanaatim, memleketin gerçekleri göz önünde tutularak particilik tabiatında talebenin organları ıstıraklı dekan, rektör seçimlerine ıstıraklı çok tâtipçi sonuçla götürür. Talebeyi sadece sol değil, sağ da tegkilatlandırır. Kurullara ıstırakın, oy sahibi olmanın mahzurları vardır.

PROF. ALDIKAÇTI — ...Geçici nitelikte olan bir öğrenciye müsesezin geleceği ile ilgili kararlar almaya hak tamamak, kabul edilmesi müşkül bir prinsiptir. Yönetimde katılmak, ancak münhas-

ran öğrenci işleri ile ilgili hallerde mümkün olabilir.

Doçent — Profesör ayırmının kaldırılmasıyla ilgili görüşmelerden:

PROF. ZAHİT İMRE — ...Bir de profesör olurken takdim tezî vardır. Şimdi bu tefrikî kaldırırsak, bu üçüncü eser ortadan kalkacak. Tefrikî kaldırması zararlı olur.

PROF. HİFZİ TİMUR — ...Bugün gösterilen gerçekeler beni tatmin etmiyor. Yoksa birlikte çalıştığımız öğrenci arkadaşlar bazı hadiseler mi zikrettiler?

PROF. DOMANIÇ — ...Arkadaşların bahsettiği baskılar, insanlığın, kötü inançlarının eseri. Bir merhale, bir aşama olmadan çalışma sırası azalabilir. Çalışmayı yavaşılatması ve aksatması bakımından tefrikî kaldırılmasına karşıyım. Doktoram yeniden beş derse çıkarılmış, ordinasyonlüğün ihdasını teklif ediyorum.

PROF. GİRİTLİ — ...Evvelâ son tartışmaya ilgili bir noktaya temas etmek istiyorum. Bu kadar önemli bir konunun silen 15-20 kişisinin yönettiği öğretim üyeleri sendikası veya öğrenciler tarafından halledilmesi mümkün değildir.

Özel yüksek okullar konusundaki konuşmalardan:

PROF. KUBALI — Anaya, telişgi, liberal, sosyal, hürriyetçi bir anayasadır. Anaya sosyalist bir anaya değil. Bu anaya sosyal hürriyetçi bir anayasadır. Anayasamın 120. maddesi sadece ve sadece üniversitede içine alan bir maddenidir. Özel yüksek okulları dışında barakır. Özel okulu anayasamın 21. maddesi esprî'yi aydınlatıyor. Özel okul müsesezin kabul ediyor. Özel okul ise hürriyetin sonucudur. Yüksek özel okullar bu maddenin dışında kalmamıştır.

Haziran işgalinde gençlerin istediği reformların çoğu hâlâ gerçekleştirilmemiştir

...Aylardır çahsan profesörlerin alındıkları kararlar hep yüzeye kaldı.

tüm dünya görüşleri, bilimsel gerçek ve objektiflikten kaynakta ve bunlar yurt ve dünya sorunlarını tahrif ederek, çağdaş bilime, yurt ekosistemine uygun öğretimi gerçekleştirmemektedirler. Bu nedenle üniversite öğretim üyelerinin «tam saat», çalışma zorunluluğu kabul edilmelidir.» denilerek «tam çalışma»nın sınırları belirlenmekteydi.

Emeklilik konusu ise, 65 yaşı doldurmuş olanların emekliye ayrılmışının zorunu görülmeli şekilde bir çözüme bağlanmaktadır.

Buna ek olarak doktora kursları ve seminerleri yönetebilen bilimsel jürilerde görev alan 65 yaşını aşın öğretim üyelerinin enerjik profesörler olarak görevlerini sürdürbileceği ortaya konulmaktadır.

Disiplin işleri üzerine görüşler belirtildikten sonra bilimsel çahsanın denetimi üzerinde durularak «Öğretim üyelerinin görevlerini yerine getirip getirmeklerini denetleme sistemi» gerçekte yurduna ve bilime bağlı üniversite üyelerinin görevidir. Bu görev yerine getirilmemiği takdirde, toplumsal kalkınmamızda üniversite görevini yerine getirmemis, çağdaş gelişim ve çızgının gerisine düşmüş olacaktır.» gibi kesin bir tanım altında ele alınmaktadır.

Bütün bu yasal isteklerin gerçekleştirilebilmesi için bunların öncelikle fakültelerden gelecek kesin raporlarda yer alması gerekmektedir. Bu raporlarda yer alan istekler senatoda incelenip onaylandıktan sonra her üniversitenin senatosunun vereceği son kararlar işliğinde hazırlanacak tasarılar Üniversitelerarası kurulda görüşüllererek tek bir tasarı olarak hükümete verilecekti. Oysa fakülteler kurulları 15 Eylül gününe kadar senatoğa vermesi gereken raporları hazırlayamadı. Ve tek tek çıkan yasal değişiklik istekleri arasın-

da da önemli farklar yer aldı. Bunu birleştirmenin çok güç olduğu belli bir gerçek olduğu için, yasal hakların alınması kısa sürede imkansızlaşmıştır. Hele Kasım'a yetiştiğimizde düşünsülemez. Bu açıdan bu konuda alınmış hiçbir hak yoktur. İlerideki dönemlerde elde edilecek yasal hakların da ne olacağı bilinmez bir durumdadır.

Universitelerin kendi imkânları içerisinde çözüleceği konular üzerine eğilen öğrenciler raporlarında bunları da ekonomik ve sosyal haklardan başlayarak sıralamışlardır. Bu haklar yerine getirilmemiği takdirde Üniversite yöneticilerinin öğrencileri kinamaya hakları olmadığı ortaya konulmaktadır. Bursların 400 liraya çıkarılması, tek merkezden yönetimini ve burs alan öğrencilerin kayıt harçlarının alınmaması istenmekteydi. Bu konulara bağlı olarak bursların 400 liraya çıkacağı senatoda açıklandı ise de uygulama hentiz başlamadı. Diğer konularda ise prensip olarak yardım kararları ahndı. Fakat uygulama örnekleri ve uygulamanın başlama zamanı bilinmemektedir. Bu konu içerisinde yer alan en önemli hususlardan biri bütün özel bursların Kredi ve Yurtlar Müdürlüğü kanıyla verilmesi sorunu idi. Öğrenciler bu şekilde verilme-

yen bursların vergi muafiyetinden yararlanılmamasını istemektedirler. Yasal değişikliğe bağlı olan bu konu türünde görüşme yapılmadı.

Öğrencilerin üniversitenin yapabileceği konular arasında ele aldığı ikinci mesele kitap sorunu idi. Bu konuda kitapların pahalılığının azaltılması, ilim ve ders kitapları ayrim yaparak kitap hacimlerinin kültürlümesi istenmekteydi.

Yayın yönetmeliği üzerinde yapılan değişiklikler tam olarak açıklanmamakla beraber bu konuda belli değişiklikler elde edilmiştir. Buna göre belge kaldırılmış, subat hakkı tanınmış, çift sınav sistemi uygulanan fakültelerde tekli sistem kabul edilmiştir. Sınav sonuçlarının itirazı olabilecek şekilde açıklanması ve İhsan barajının kaldırılması öğrenci isteklerine ek olarak fakülte kurullarına kabul edilmiştir.

İsgallerden önce Çapa Tip Fakültesinde karar altına alınan ve bazı fakültelerde kurullarda kabul edilen ders kitabı - bilim kitabı ayrimının da yakında uygulanmasına geçileceği sanılmaktadır.

Öğrenci istekleri arasında en kolay kabul edilenleri, imtihan sistemiyle ilgili değişiklikler olmuştur. Senatonun fakülte kurulları kararlarından önce koyduğu imtihan sistemi değişiklikleri bütün fakültelerde kabul edilmiştir. Hattâ bazı fakültelerde gerçekleştirilecektir. Buna göre belge kaldırılmış, subat hakkı tanınmış, çift sınav sistemi uygulanan fakültelerde tekli sistem kabul edilmiştir. Sınav sonuçlarının itirazı olabilecek şekilde açıklanması ve İhsan barajının kaldırılması öğrenci isteklerine ek olarak fakülte kurullarına kabul edilmiştir.

Asistanlık yönetmeliği ve elâstîk öğrenci disiplin yönetmeliği değiştirilmiştir. Bu değişimler genel reform tasarısı içerisinde yer alan sekle uygun olarak yapılmıştır.

Yukarıda açıklanan durum göstermektedir ki, Üniversite öğrencilerinin yapı değiştirmeye istekleri ele alınmamıştır. Temel düzene ve halkçı eğitime dönük hiçbir olumlu karar alın-

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Bu da yeni çıktı

İktidardan yana olan bir İstanbul gazetesinde, gazetenin adını kullanarak bir zat basıyanlar yazmaktadır. Bilgiç ve entellektüel seviyede söyleyen sözcülerden memnunluk duymaktayız. Öteki iktidar yazarları gibi pek fazla küfür etmiyor. Dil bildiği, kitap karıştırdığı, dağarcığında bir geyl bulunduğu belli bu yazarın, Bu yolda devam ederse, aramızda bir diyalog başlayabilir. Bazi konularda efendice tartışmalar olabilir. Bundan kendisi de, biz de memnunluk duyuyor. Sanırım memleketin böylesine bir diyaloga ve efendice tartışmalara ihtiyacı var.

AP'yi tutan gazetede basıyan zat:

« — Hakikaten memleketimizde henüz adaletin nüfuz etmediği ve (devleti yıkma hüsrayı) diye adlandırılabilceğimiz faaliyete sahne olan bir (Siyasi mucizeler avlusunu) vardır.» diyor.

Karşıtları söylemeye (devleti yıkma hüsrayı) diye alıyor. Buna bir de (adaletin nüfuz edemediğinden) yakınıyor. Eğer efendice tartışılacaksa, bir diyalog olacaksa bu sözlerin ağırlığını ve yanlışlığını biliyor demektir. Devletler hiç bir zaman yıkılmazlar. Devletlerde devamlılık vardır. Devleti yönetenler yıkılır. Devleti ele geçirenlerin usulleri battal olur. Osmanlı İmparatorluğu yıkılmıştır. Yerine genç Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Osmanlı borçları kabul edilmişdir. Osmanlı kurumlarından bazıları (Danıştay, Yargıtay) kalmıştır. Bazi kanunlar korunmuş, uygulanmıştır. Yıkılmış giden Padişah olmuştur. 27 Mayıs bir yönetimi yıkılmıştır. Devlet başkanı, Başbakan değişmişdir. Ama kanunlar, kurumlar, idare, olduğu gibi kalmıştır.

Filen bir yılmaya olduğu gibi, korunan usullerde de filen yılmamaya da vardır. Devletin devamlılığı yerinde durmuştur.

Onun için bugün söylenen fikirler (adaletin nüfuz edemediği devleti yıkma hüsrayı) diye adlandırma kasıtsız değilse, yağıtan kaçan pehlivan numarasına girişilmeli, isabetlidir, efendice değildir. Devlet ne AP'dir, ne de AP'nin programında yazılı fikirlerdir. Devlet devamlılığı olan bir kanadıdır. Her fikir bu kanava içinde, eldatmacaya, kandırmamacaya, yutturmacaya sapmadan söylenecektir. Bir kez iktidara gelindi

mi, artık iktidar düşüncesinin dışında söylenen her fikri (devleti yıkma özgürlüğü) zannetme, bir cezit (devleti yıkma) dir. Kendinden başkasına devlet içinde fikir özgürlüğü tanımamadır. Bu da herkese eşit söz söyleme özgürlüğü tanıyan devlet yasalarına, başta Anayasası olmak üzere karşı çıkmıştır. Asıl (Devleti yıkma özgürlüğünü) kendileri kullanıyorlar demektir.

Olmaz böyle şey ve olmayacağıdır. AP gevresi ve misyonu özgürlüğün verdiği olağanlardan yararlanan insanları bir kulpunu bulup adalet önüne sevk etmektedir. Adalet de, sevk edilenlere AP'nin istediği işlemi yapmamaktadır. Bundan müzkelanınlar hem yaygarayı basmakta ve:

« — Adaletin nüfuz edemediği...»maze retini öne sürmektedirler. Adalet nüfuz edemiyor. AP ile nüfuz ediyor. Öyle mi?

Ne kimse devleti yıkmak istiyor, ne de kimse böyle bir niyeti var? Devletin yıl netim aracı olan iktidardan siyasi ekonomik, sosyal, idari, tercih ve kararları üstünde öteki siyasi gruplar fikirlerini söyleyiyorlar. Anaya gerevesinin de dışına taşıyorlar. Ama bu söyleşenler, devleti yönetme olanlığı elliğine geçmiş kişilerin görüş, anlayış, kültür ve tutumlarına aykırı düşüyor, na'palı yani, suç kimin?

27 Mayıs'tan sonra, İsmet Paşa geldi. İsmet Paşa gitti, Ürgüp'ü gitti. Ürgüp'ü gitti, Demirel geldi. Ne devlet yıkıldı, ne de devlete bir şey oldu? Yani Demirel var diye artık o makama kimse gelmeyecek mi ilerde... Gelmek için fikirlerini söyleyerek, elle rini borazan yapıp ağızlarına götürerek:

« — Devleti yıkuyorlar...» diye saveci mi çağırıracalar. Çağırısalar bile saveci buna ne yapabilir? O da hukuk okumugutur, Anaya sa bilir.

Hem kuzum birisi devleti yönetenleri yakacak, devirecekse, sokaklarda:

« — Ben devleti yıkacağım...» diye davul zurna çalmaz. Bir gece gelir, yíkar, devirir, geger, gider. Gidenler böyle gitmediler mi? Gelenler böyle gelmedi mi?

Bu telas, bu kusku ne? Buzim görmediğim, bilmediğim, naber alamadığımız bir şey mi dönüyor ortada. Varsa böyle bir şey billelim, yoksa bu gürültü, bu farfarı ne?

Beklenen Kitap Çıktı Sosyalist Türkiye

ALİ FAİK CİHAN

7,5 yıl ağır hapse, 5 yıl sürgün cezasına çarptırılan yarış - yazar Ali Faik Cihan'ın bu çok önemli kitabı yeni bir şekilde sunuyoruz. Bütün kitapçılarında arayınız.

Genel dağıtım :

Toplum Yayınevi P. K. 176 ANKARA

(Ant Der: 520)

Fransa'da üniversite reformu nasıl yapılıyor?

FANSIZ Hükümetince incelenip tartışılan Üniversite Reform Tasası Fransız Millet Meclisine verilmiştir. Gegen hafta Haberleşme Bakanı Joel Le Thonel Fransa Üniversite Reform Tasasının ana hatlarını açıklamıştır.

Reform tasasına ana hatlarıyla, Üniversite'nin özerkliğini birinci plâna almakta ve öğrencilerin yönetimine belli sınıflarla katılmamasını sağlamaktadır. Eğitim projesine göre, her üniversitede, eğitim ve araştırma komiteleri kurulacak, bir bölgede birden fazla üniversitede olsa da, her üniversitenin ayrı araştırma ve eğitim komitesi olacaktır.

Her kademedede idari konsey kurulmasını öngören projeye göre, bu konseylere profesörler, öğrenciler ve hattâ taraflı kişiler katılabileceklerdir.

Bölgeindeki Yüksek Öğretim ve Araştırma Konseylerinde ise, üniversitede temsilciler, üniversiteden ayrı kamu kuruluşlarının temsilcileri bulunacaktır.

Ulusal Yüksek Öğretim ve Araştırma Konseyine, üniversiteden temsilciler, üniversiteden dışındaki kamu kuruluşlarının temsilcileri ile ekonomik ve sosyal alanlarda uzman olarak tanınan kişiler aynı ölçüde içinde katılacaklardır.

Hazırlanan eğitim projesi, Öğretim ve Araştırma Konseyini birim olarak almıştır.

Öğretim ve Araştırma Konseyine katılacek kamu kuruluşları temsilcilerinden Millî Eğitim Bakanı, Üniversite temsilcilerinden de üniversiteden rektörleri sorumlu olacak, Bakan tarafından hazırlanacak geçici liste 1 Arahktan önce belirlenecaktır.

Statüleri ne olursa olsun, Öğretim ve Araştırma Konseyleri bağımsızdır. Konseylerin öğretim yolundaki çalışmalarından, araştırma ve programlarından, pedagojik metodlarından ve sınavların tanınmasından sorumlu kişileri, yine Konseyin kendi üyeleridir. Sınavların programa sokulması özellikle hocalara bağlıdır ve hocalar bu programdan sorumludurlar.

Konseyerde alınan kararların geçerli olabilmesi için, fizî çoğuluk gerekmektedir. Konsey Başkanı da üste tek çoğulukta seçilmektedir. Konsey Üyeleri profesörlerden, araştırmacılarından ve hoca olmayan kişilerden seçilmektedir. Konsey Üyelerinin yarısı, hocalarдан ve araştırmacılarından seçilmek zorudadır. Üniversitelerde yapılacak seçimlere başlangıç bir yıl geçiren öğrenciler katılacak ve seçimler gizli oyla yapılacak, karma liste kullanılmayacaktır.

Kuruluşların bütçeleri kendilerince onaylanmaktadır, mali kontrol işlendikten sonra yapılmaktadır. Kuruluşlar, araştırmacılar, dışardaki kişilerle hatta çağdaş öğrencilerle anlaşma yaparak kendilerine ismî verebilmektedir. Öğretim ve Araştırma birimleri Üniversitelerin içinde kurulmaktadır, bunların da kendilerine göre özerklikleri bulunmaktadır.

Bir başkan tarafından yönetilen üniversite mali özerkliğe sahiptir. Rektör veya temsilci, konseyin yapacağı toplantılar katılmaktadır.

Üniversiteler, öğretici ve eğitici görevlilerine göre değişik rollerde ve idari görevlere sahip olabileceklerdir. Proje, üniversitelerin federatif kuruluşlar olduğunu kabul etmektedir.

Fransa'da her bölgenin kendine özgü bir Yüksek Öğretim ve Araştırma Konseyi olacak, bu konseye, üniversitelerin, üniversiteden dışındaki kamu kuruluşlarının ve bölgede faaliyet gösteren mahalli kuruluşların temsilcileri katılacaktır.

Bölgesel Yüksek Öğretim ve Araştırma Konseyinin görevi, bölgede içiçi gizli teşkil eden kuruluşlar ve örgütler arasındaki koordinasyonu sağlamak, bölgedeki kuruluşlar ve kurumlar arasında kurulacak ilişkiler bululara verecek malli kredi ve pro amlar üzerinde fikirlerini belirtmektedir.

Ulusal Yüksek Öğretim ve Araştırma Konseyince üniversitelerden gelecek temsilcilerin seçimleri derecesiz olacak, buna karşılık öteki temsilcilerin seçimleri de reçeli olacaktır.

Ulusal Konseyin görevi, ulusal planlar çerçevesinde ilkinen yüksek öğretim planlamasını hazırlamak, kuruluşların programlarını gruplara ayırmak, üniversiteleri genel bir politika içinde koordine etmek ve ulusal diplomalar konusunda teklifler yapmaktadır.

Hükümetin durumu, Yüksek Öğretim projesi içinde şöyledir: abanmıştır:

Hükümetin kendine düşen esas görevi, Ulusal diplomaları vermek ve yeni üniversiteler yaratmaktadır.

Üniversitelerin mali cephelerinde oynadığı rolü devam ettirene hükümetin, üniversitelere ayırdığı yardım tutarı, Millî Eğitim bütçesi içinde Parlamento tarafından onaylanmaktadır.

Özerklik alanında hükümetin elinde bulundurduğu bazı yetkiler, yeni proje ile kısıtlanmıştır.

Eski profesörlerin tayininde söz sahibi olan hükümet, bu yetkisi ile sahip olduğu bir çeşitli polîsik görevini, bu proje ile kaybetmiştir.

Üniversitelerde geçici bir rejimi uygulamak hakkına sahip olan hükümet bu yetkisini ancak çok kısa bir süre için kullanabilecektir, bu süre içinde, üniversitelerde ve kuruluşlarında yapılacak değişiklikler gözlemez üzere toplanacak kurullara öğrenciler ve hocalar da katılabilecektir.

Yeni proje, profesörler, meslekî özerklik vermektedir, profesörler serbestçe yükselebilirler, fikirlerini açıklayabilmekte ve yönetimlerini kendi disiplinleri ile sağlamaktadır.

Öğrenciler ise, projede belirtildiği gibi, idari, mali ve pedagojik alanlardaki konseylere, her kademedede katılmak hakkına sahiptirler. Üniversitelerde yön verecek toplantılar katılmak üzere seçilecek öğrenci temsilcileri seçimlerine, en az bir yıl üniversitede okuyan öğrenciler katılacaklardır.

Politik alandaki haberleşme hürriyeti konusunda ise proje, öğrencilerin, kamu düzenine dokunmayacak şekilde, propaganda ve diktatörlük sıfatlarından uzak olacak şekilde, öğretim ve araştırma hürriyetlerini kısıtlamayacak şekilde, sosyal, politik ve ekonomik konularda serbestçe fikirlerini beyan edebileceklerini bildirmektedir.

Fransa'nın yüksek öğretimine yön vermek üzere hazırlanan proje, rektörlerin rolünü daha normal bir şekilde sokmuş, rektörler bundan böyle, bir üniversite Sansasiyesi olarak üniversitelerde Devleti temsil etmeye devam edecekler, yüksek öğretim kuruluşları ile öteki öğretim kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlayacaklardır.

Rektör, ciddi bir neden yüzünden, Üniversite hakkında alınan karar veto etme hakkına sahiptir. Fakat, bu karardan en fazla üç ay sonra kadar yeni bir karar verecek olan Millî Eğitim Bakanı bu vetoyu değiştirebilecektir.

AMERİKA'DA BAŞKAN SEÇİMİ KARNAVALI!

Mekin GÖNENÇ

BAŞKANLIK seçimleri dosyası ile, her dört yılda bir A.B.D. boydan boyaya bir seçim atmosferine bürünür. Uzun da süreler bu. On seçimlerde içerişine alan devre ile birlikte tastanım altı ay... İşte bu devre içerisinde adaylar nasıl çahır, halk bu adayları nasıl değerlendirdir ve koskoca siyasi bir bloğun liderliğini yükseltmek üzere toplanacak kurullara öğrenciler ve hocalar da katılabilecektir.

Yeni proje, profesörler, meslekî özerklik vermektedir, profesörler serbestçe yükselebilirler, fikirlerini açıklayabilmekte ve yönetimlerini kendi disiplinleri ile sağlamaktadır.

Öğrenciler ise, projede belirtildiği gibi, idari, mali ve pedagojik alanlardaki konseylere, her kademedede katılmak hakkına sahiptirler. Üniversitelerde yön verecek toplantılar katılmak üzere seçilecek öğrenci temsilcileri seçimlerine, en az bir yıl üniversitede okuyan öğrenciler katılacaklardır.

Politik alandaki haberleşme hürriyeti konusunda ise proje, öğrencilerin, kamu düzenine dokunmayacak şekilde, propaganda ve diktatörlük sıfatlarından uzak olacak şekilde, öğretim ve araştırma hürriyetlerini kısıtlamayacak şekilde, sosyal, politik ve ekonomik konularda serbestçe fikirlerini beyan edebileceklerini bildirmektedir.

Fransa'nın yüksek öğretimine yön vermek üzere hazırlanan proje, rektörlerin rolünü daha normal bir şekilde sokmuş, rektörler bundan böyle, bir üniversite Sansasiyesi olarak üniversitelerde Devleti temsil etmeye devam edecekler, yüksek öğretim kuruluşları ile öteki öğretim kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlayacaklardır.

Rektör, ciddi bir neden yüzünden, Üniversite hakkında alınan karar veto etme hakkına sahiptir. Fakat, bu karardan en fazla üç ay sonra kadar yeni bir karar verecek olan Millî Eğitim Bakanı bu vetoyu değiştirebilecektir.

Aynı ay siren bir seçim devresi içerisinde, Atlantik kıyılardan Pasifik'e, Büyük göllerden Meksika hudsona kadar bütün Amerika toprakları tipik bir Karnaval alanına döner. Herhangi bir kente seçim gösterileri yapılmaya gorsun, o kente yeryüzünün en sayılı sirklerinden yada geniş kadrolu eșshow, topluluklarından birinin geldigini sanırsınız. Artık, tam altı aylık bir süre boyunca Amerikanın en güzel, en körpe ve en büyük vücutlarına sahip kızları, ancak kaba etlerini diğer adaylarından daha göz açıcı olmasını sağlayabilmektedir.

Söyleşenlerin söyleşilerin büyük bir etkisi olmadığı adaylar kendileri de bilirler. Birbirlerinden farklı şeyler de konuşmazlar. Amaç, kendi gösterilerinin diğer adaylarından daha göz açıcı olmasını sağlayabilmektir.

Amerika'da seçim kampanyası tam bir panayır havası içinde yürütülmekte, şartlandırılmış seçmenin gözlerini boyama yarışı yapılmaktadır.

Amerikan halkın karşısına iki tane başkan adayı çıkarılar. Sosyal, ekonomik ve siyasi konularda birbirinden farklı düşünmeyen bu adaylardan birini seçmek zorunda bırakılmıştır halk.

Resmi istatistiklerden elde

Eisenhower döneminin günahlarını sırtında taşıyan Cumhuriyetçi aday Richard Nixon

Johnson yönetiminin kirli işlerine sonuna kadar ortak olan Demokrat aday Hubert Humphrey

Bütün oyunlar Amerika'nın kendine özgü seçim metodlarındır. Siyasi partilerin kurulayı neşetleri ve onların içlerinde tutan egemen sınıflar uzun yıllar boyunca şartlandırdıkları Amerikan seçmeni gayet iyi tanımlıyorlar. Ayrintısız, her Amerikalı siyasi adayın propaganda stratejisinin temeliinde su ana ilkele yer almıştır:

Amerikan seçmeninin aklı ve eğitüsü arasına aşılması gerekir.

Kahn ve yüksek bir duvar çekmiştir. Amerikan seçmeni beynedeki aklı merkezleri yolu ile etkilenmez. Amerikan seçmeninin siyasi seçimler ile ilgiliğin ve görüşlerini noktada doldurulmuş ve adeta formül edilmiştir. Amerikalı kendi sistemini "dünyanın en iyisi" olduğu şekilde şartlandırmıştır.

Statu quo dışında hiçbir şey onu ilgilendirmeyecektir. Öyleye, Amerikalı seçmenin en etkili olabileceği yol, göz kulak yada cinsiyet yoludur. Amerikalı seçimlerin bir karnaval havasına bürünmesinde rol oynayan en önemli nedenlerden birisi de budur.

Bütün bu yukarıda belirtmiş olduğumuz olayları, Amerikan seçmenine yön veren faktörlerin bir panayır estetiğinden ileride gidemedigini ve tüm toplum değerlerinin yozlaştığı bir kütada seçim koşullarının da yozlaşmakta olduğunu göstermektedir.

Bütün bu yukarıda belirtmiş olduğumuz olayları, Amerikan seçmenine yön veren faktörlerin bir panayır estetiğinden ileride gidemedigini ve tüm toplum değerlerinin yozlaştığı bir kütada seçim koşullarının da yozlaşmakta olduğunu göstermektedir.

Seçim ve dolar

Amerikan seçimlerinde zerre direksiyon yoktur. Zira, son rauvia seçimlerin yapıldığı gün değil, parti adaylarının seçildiği ön seçimler sırasında oynamır.

Paraya oy alımları, gangsterlik, adaylarla sermaye çevrelerindeki pazarlıklar ve akla gelebilen her türlü seçim hileleri bu devrede oynanır. Amerikan seçim sistemine göre, 200 milyon Amerikalı arasından çıkacak sayıları 7 bin bile bulmayan parti kodamanlarından kurulu delegeler toplulukları, Ame-

rikan halkın karşısına iki tane başkan adayı çıkarılar. Sosyal, ekonomik ve siyasi konularda birbirinden farklı düşünmeyen bu adaylardan birini seçmek zorunda bırakılmıştır halk.

Resmi istatistiklerden elde

gizlidenden gizlere para yardım yaptıkları sık sık görülür. Son başkanlık seçimlerinde, Johnson'a geniş para yardımları yapmış ve seçim kampanyasının % 40 masraflarını karşılayan Tektaş şirketleri, son dört yıl içerisinde gerek Amerika toprakları üzerinde gerekece Vietnam'da en kârlı thaleteri elde edebilmiş ve milyarlarca dolan bulan büyük kârlar sağlamışlardır.

Bu konuda bir İngiliz gazetecisinin varmış olduğu sağlam bir yargı: yansımadan geçmemeyeceğim. Mayıs ayı içerisinde öne seçimleri izlemek üzere Amerikaya gelen The Times gazetesinin siyasi muhabiri yazısını şu cümle ile bitirmektedir:

... Seçimler dolayısı ile Amerika'da yer yerinden oynuyor. Halk arasında hıncınlı bir faaliyet var. Her iki partinin adayları birbirinden usanmadan görüşlerini delege ve diğer seçim gruplarına açıyorlar. Bü

lebilir, fakat düzenin değiştirilmesi ASLA! Bu yüzden Amerika'da egemen sınıflar düzenin karşısına çıkacak hiçbir kişi yada örgütte hayat hakkı tamamaktadır. Tüm basın ve yayın organları kapitalistlerin elindedir.

Seçim ise yarı yarıya propaganda ve örgütlenme demektir. Sol söyleme propaganda kapıları tıkanmıştır. Bu yüzden sol bir partinin uzun bir süre Amerika toprakları üzerinde etkili bir şekilde sesini duyurmayı yapacağı gün gibi aşkıdır. Kısacası, yaratılan koşular Amerikan halkın iki ayrı kutuptan yada iki ayrı hayat felsefesinden birini değil de aynı zaman içinde iki kişiden birini seçmek surunda bıskımtır. Herhalde «demokratik seçimler» deyimle anlatılmak istenen şey bu olmamadır.

Sonuç:

Bütün bu açıklamalardan çıkan sonuç şudur: Amerikan seçimlerine yön veren ve sonucu bağıya bütün faktörleri hazırlayan geniş sermaye çevredir. Amerika'da cumhurbaşkanlığı yapacak kişi kendi görüşlerinden çok, geniş tröstlerin yönetim kurularında hazırlanan planları uygulamak zorundadır. Aslında seçilecek olanın kişiliği ikinci ve hatta üçüncü plana kalmaktadır. EMPERYALİZM'e karşı çıkacak bir başkan ise ASLA doldurulamaz bille!

Şu anda Amerika'da seçim festivalinin fina oynanmaktadır. Durum yürekler parçalayıdır. Zira, Amerikan seçmeni bu kadar birbirinden yoz iki kişiden birini seçmek sorunda bırakılmıştır. Amerikan tarihinde Eisenhower yönetiminden sonra gelen en zayıf adaylar topluluğu bu devrede olmuştu. Nixon, Eisenhower yönetiminde, Humphrey ise Johnson yönetiminde kendilerini yitirmiş iki sivil görevden başka bir şey değildir. Batı bloğunu onderliğine bu iki kişiden birinin oturması ciddi odyuk bir tatsızlıktır. Başı Humphrey olmak üzere, her iki aday da Amerika'daki sermaye çevrelerinin geniş ittidatına sahip bulunmaktadır.

Yeryüzünün ekonomik ve siyasi şartları büyük bir nizâa değişmektedir. Avrupa'daki siyasi ve askeri denge bozulmaya yüz tutmuştur. Orta doğu patlamak fizere olan bir barut figisi haline gelmiş. Güney-doğu Asya'da Amerikan emperyalizmi batığa saplanmıştır. Güney Amerika'da hıtlalci çevreler gün be gün kuvetmekte, Sovyet Rusya aya adam indirmeye hazırlanmaktadır. Amerikan zencileri paryalıktan kurtulma savaşını vermektedir. Amerikan düşümler açığı eskisinden daha çok kabarmakta ve bütün bunlara çare bulmak fizere ortaya çıkan kişiler Humphrey, Nixon ve bir de ırkçı Wallace!

Sonuç ne olursa olsun. Amerika ve osun gayri resmi uydularına burlardan biri klavuz olacaktır. Bu kişiler bu sorunların çözümünden gelecek yetenekte değiller. Dünya sorunlarının ve olayların çok gerisindeki kişilerin böyle buhranlı devrelerde Amerikan cumhurbaşkanlığına aday gösterilmeleri cidden çok hazırlı.

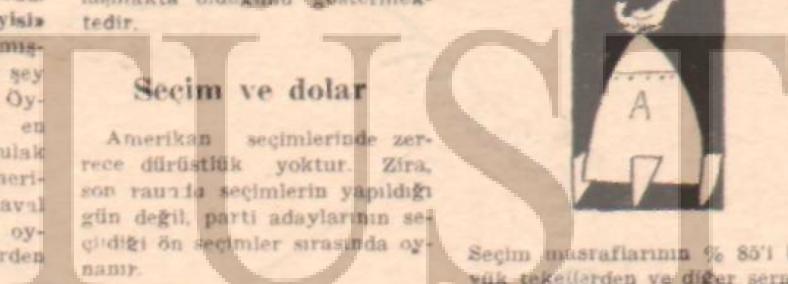
HUMPHREY VE AİLESİ
— Oy almak için mecburi sırtma

ecilen bilgilere göre, son başkanlık seçimlerinde her iki partinin tüm seçim masrafları 198 milyon dolan bulmuştur. Bu rakam yalnızca megru propaganda alanlarına akitlenen para gücünden yansımaktadır. Gayrimesru yiğidandan delege satın alınmak üzere el altından kuilanın kapah fonların en azından 60 milyon dolanı bildiği tahmin edilmektedir. Bu rakamlar kimseyi şartnameyecektir. Çünkü, Amerikan Cumhurbaşkanlığı milyarlık thaleterle imza koyan kârî bir koltuktur.

tün buntar kişiye seçimlerde asıl roluñ halk tarafından oynandığı izlenimini bırakmaktadır. Ne var ki, sonunda, Amerikanın başkanının kim olacağı, ağızlarında devamlı olarak kâh püroların tüttüren 200 isadamlı karar verecektir.

Seçimler demokratik midir?

Amerika'da gerçek anlamda demokratik bir seçim de yapılmaz. Olaenin tüm servet ve zenginliklerin elinde tutan sermaye çevreleri ile sendika ve benzeri baskı organları başlica iki siyasi örgüt içerisinde toplanmıştır. Her iki parti de kapitalist düzeni savasıcı ve emperyalist bir politika izlemektedir. Bugline kadar Amerikalıda halka, halkın karışında olan üçüncü bir kişiyi seçme imkânları ne yaratılmış ve ne de verilmiştir. Seçimler asla bir sınıf ilkesi üzerine oluşturulmaktadır. Batılık ve sarı sendikacilar, emekçi kitlesi gereken siyasi önderliği yapamamaktadır. Sol cereyanlar ve partiler kanun kuvvetleri ile susturulduğu gibi, zorba fasist örgütler tarafından da saldırlara uğramaktadır. Çok kimselerden, Amerika'da herşeyin eleştirilebildiği ve geniş bir söz ve yazı hürriyeti olduğunu isittiniz. Evet, Amerikada herşey eleştiri-

Seçim masraflarının % 85'i büyük tekellerden ve diğer sermaye çevrelerinden temin edilir. İste bu devrede başkan adayı ve parti lideri gelenleri ile para yardımı yapan çevreler arasında pazarlıklar başlar. Seçilen başkan verilen taahhütleri yerine getirmek sorunda bırakılır. Bu yüzden, büyük sermaye çevrelerinin, her iki partinin kendilerine en yakın adaylarına

Ortanın Solu'nun "Hastaş,, Oyunu!"

**ANT
yayınları**

Che Guevara

**Savaş
anıları**

10 LIRA

Emile Burns

**Marksizmin
temel kitabı**

5 LIRA

Stokely Carmichael

**Siyah
iktidar**

7,5 LIRA

Yaşar Kemal

Ortadirek

15 LIRA

Che Guevara

**Gerilla
günlüğü**

10 LIRA

(Topluluks)

Kemal Süker

**Nâzim
Hikmet'in
polemikleri**

7,5 LIRA

Genel Dağıtım :
ANT YAYINLARI
Başmuhafiz Sok. 16/29
Çağaloğlu - İstanbul
Tel: 27 81 09

HALK SİRKETİ DİYE HALK NASIL KAZIKLANIYOR ?

Kapitalistler
hesabına
para
kesen
Suphi
Baykam

ONCE gazetelerde çarşaf çarşaf ilanları yayınlandı: Anayasaya aykırı birer «Ticarethane» den başka bir fonksiyonları olmadığı ispatlanan ve üniversitelerin ihtiyaca yetmemesi nedeniyle emüllerileri yıldan yıla çoğalan özel yüksek okullara bir yenisi daha eklenmişti. Bu yeni kurulan «ticarethane»nin özelliği, yalnız özel okul ticaretiyle yetinmemek, «statik kâr», sağlanacağı umulan bütün ticari alanlarda faaliyet göstermekti. Ve, 100 milyon sermayeli bu «anonim şirketi»n yönetim kurulu başkanı olduğunu açıklayan, CHP'li mutteber Suphi Baykam, baklayı ağzdan çıkardı.

Bâbîlli gazeteleri, önceden verilen, ilerisi için de bol keseden vaaddedildiği anlaşılan İlâniñ hatırı başına genig yer verdiler bu açıklamaya: «HASTAŞ»ın kuruluşuya halkın elinde Atıl vaziyette bulunan 300-500 liralardan dev bir kuruluşun sermayesi haline gelmiştir. Böylece, gerçekten bir halk sektörü kurulmuştur. «Halk yararına kurulan, bu «dev holding» in yaptıkları, yapacakları madde madde sıralanmakta, «ortaklara mesken yapımı» da sindiden düşündürilmektedir...

«Politikanın dışında, sağ-sol eğilimleri ve tartışmaları içinde yepenyep bir sektör, olarak kuruluşu açıklanan HASTAŞ, gerçekte özel sektör burjuvalarının bir araya gelerek büyük sermaye ile büyük kazançlar elde etmek, başka bir deyisle emekçilerin sırtından para kazanmak amacıyla hizmet etmekte ve İki yüzü bir hilekarhık ambalajlanmaktadır:

Bir kere, bu düzen Türkiye'de coğunuğu sefaletle kucak kucaga bırakmakta, mutlu azılığın — sefalet içindeki coğunuğu rağmen ve emekçi coğunuğun sırtından — yılda milyonlarca liralık kazanç sağlanmakta olmasına, «enurlu ufkular» nutuklarına rağmen, ortalamada yıllık gelirin nüfus başına 400 liranın üstüne çıkmasını engellemektedir. «Halka açık anonim şirket» yada «halk şirketi» sözü, bu gerçek karşısında elbette havada kalmaktadır. Kısacası, kurucuların amacının, dar gelirli nüfusun dışından — tıraşından arttığı 300-500 liraları (bankaların oyularında olduğu gibi) büyük sermayeye eklemek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Diger bir kurnazlık ta, «halk şirketi», sözdenden yararlanmakta görüllüyor: Böylece hem foyası açığa çıkan özel okullara v.b. lârlarına duyulan antipati silinmek istenmekte, hem de bir takım yerlere, resmi makamlara kargı daha kuwertli yada daha girdi görüp tıcarı ku-

ralara uyulmaktadır. İlgili des «kapitalizmi benimsiyoruz, kurtarıyoruz» gerekçeleri ile istenilen mîsaade yada yardımımız sağlanabileceği umulmaktadır.

İşin ilgili yönlerinden birisi de, «ortanın solu» sloganı ile emekçilerin oyuna sahip gitmek isteyen CHP'nin «mutteber» adamusu, Suphi Baykam'ın bu ortaklığın kurucuları arasında olmakla da kalmayarak, yönetim kurulu başkanlığına gelmiş olmasıdır. Bu, CHP'nin kurnazlığını güzel bir örnekk olmaktadır. Bilinen köhnemiş düzenin, sömürünün devam etmesi için stirdirilen gayretler nasıl «ortanın solu» sloganı ile kamufla edilmek istenmişse, ticari kuruluşlar da «halk şirketi», adı altında cazip gösterilmektedir.

Türkiye halkı bu düzenin ekonomik krizinin, hayat pahalığının zorunlu kilidi; zamlara kayarlaması denildiğini de görmüştür. İktidarın, bir takım zorbalarını toplume kişilere, yani fikirlere kargı kapsamaktır, ardından «irtica yok, fâsih yok, komünist tehlîkesi var» yolunda resmi demeçlerin verildiğini de görmüştür. Ama 35 milyon metrekarelik toprağını ıggal eden Amerikalılar bile Türkiye'de «isler» olduğunu itiraf etmekten çekinmezken, kargaları bile güdürecek şekilde «üs yok, tesis var» denildiğini de duymustur.

Ne var ki, bütün oyunlar bir bir açığa çıkaracak, çıkarılacak. Hiçbir gayret, bu düzenin, bu iktidarın kendi sonunu hazırlamasını önleyemez artık...

**Pamuk
üreticisi
sömürülüyor**

IÇİNDE bulunduğu mevsim, kütüli mevsimi. Bütün üreticilerin sevinmesi lazımdır. Fakat hepsi kan ağıyor. Takılmışlar tefecinin kancasına, hiklerine dek sömürlülmektedir.

Gerçekte çiftçinin emrinde olmasa gerekken Ziraat Bankası küçük üreticiye istediği krediyi vermediği gibi çiftçi ayrılan üç beg kurusu da tefecilere ticari kredi olarak veriyor. Durum bu olduğundan tarlasını sürüp ekmek için paraya ihtiyacı olan üretici elbette %40 - 60 arasında fazla nakit para alacaktır bir senelik tefeciden. Yalnız alınan nakit para ile kalmayacaktır sömürü. Tefeci şart koşacakır parayı verirken, «Gübreyi benden alacağım, çiğiti benden alacağım, zirai haçları benden alacağım ve kütü mahsullünü bana satacağım». Surası bir gerçektir ki her tefecinin gübre ve zirai haçları satan bir dükkanı vardır. Ve bu dükkanlarda kilosu 36 kurutulan ahşan gübrene kilosu 64 - 75 kuruya satılır.

En ucuz zirai ilaçın kilosu 25 liradır burada. Bu masraflara bir de çigit masrafı, sulama masrafı ve ırgat ücreti eklenliğinde büyük bir masraf tutarı meydana çıkacaktır.

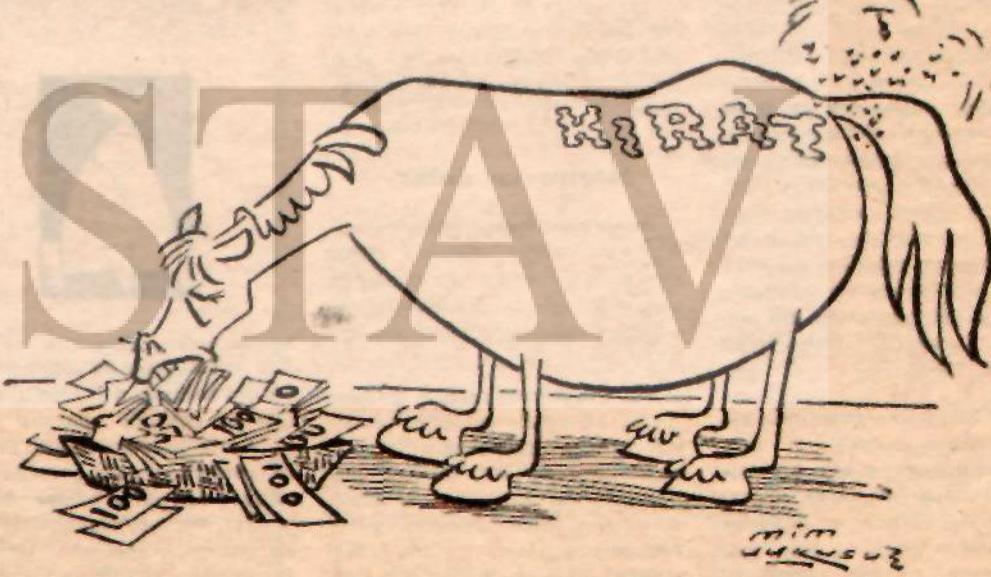
Üretici yetişirdiği mahsulü, masraf tutarlarından fazlaya satmalıdır ki, kendisinin onbir aylık yiyecek, giyecek, yakaçak, v.s. masrafları temin edilsin. Masraf tutarları iyice incelendiğinde dönem başına yapılan masraf 218 - 225 kurug arasında değişmektedir. Halbuki tefeciler 1 kilo kütülyü 175 - 185 kuruya almaktadır. Hele bir iki gün hafif yağmur yağduğunda fırsatı iyi değerlendiren tefeciler kütülinin fiyatını daha da düşürmektedir.

Üreticinin faizle aldığı nakit para ve fahiş fiyatlarla aldığı gübre ve zirai ilaç paraları kimin cebine gidiyor? Tefecinin cebine. Tefeci yükseliyor burda, üretici değil. Öyleye bu bir sömürü değil mi?

Üreticilerin tek unudu pamuk alım kooperatifleridir. Esasında kapitalist bir düzende kooperatifler kapitalistler tarafından işleyeceğini buralarda da kazıklanmaktadır. Çünkü kooperatiflerin ileri gelenleri sömürüler tefecilerdir. Yine düzden onlar yararına işlemektedir. Kaldı ki üretici malını tılkı bir fiata satabilmek için -ko-

Köylünün aylık geliri 124, bir atın gideri 363 lira.

(Basın)

YAZISIZ...

SELMA ASHWORTH'A MEKTUP

Coc degerli Selma Ashworth,
ANT'in 87. sayisunda yayinlanan yazınızı okudum. Fransız öğretmeni Pierre Poultier ile bir Türk öğretmeni olarak benim, içinde bulundugumuz ekonomik, sosyal, politik koşulları karşılıştırmışınız.

Fransız öğretmeni Pierre'in kitaplığında bulunan kitapların bizim kitaplığımızda bulunması suç sayılabilir. Yazıyi yazdığını masanın üzerindeki dergi ve gazetelerin çok daha ihmali Türk dergi ve gazetelerini izlememiz bile, Bakanlık müfettişlerince suç kanıtları olarak ileri sürülmüştür.

«Pierre'in karısı Gisele'de komşu köy okulunun müdiresi ve öğretmeni. Bu yaz tatilinde üç hafta İrlanda'da otomobilleryle dolastılar, balık avına çıktılar.. Behzat Ay'ın eşi de öğretmen... Acaba onlar bu yaz ne yaptılar? Karalarını ve vilçitlerini nasıl dinlendirdiler? diye yazıyorsunuz yazınızın bir bölümünde.

Bizler ne kafamıza ne de vucudumuza dinlendirebildik. Belki daha çok yorulduk. Bizim otomobilimiz yok. Bir otomobil kiralayıp iki gün gezecek olanaklarımız da yok. Benim ülkem geri bırakılmıştır. Bunun sorumlusu her ne kadar bizler değilsek bile, kalkınmış bir ülke olan Fransa'nın öğretmeni kadar geçim genişliği içinde yaşamamızı elbette hemen isteyemeyiz. Fakat, feli olan anının sağık durumu ile madde ile ilgilenemiyordim. Bu görevi yapamıyorum. Ordan ora taşındığımız için, bilmaya zorunlu olduğumuz yakınlarımı beraberimizde götürmemiyoruz. En yakınlara, ölü döşeklerinde en elimizi uzatabayız.

Otomobil sahibi olnayı, başka bir ülkede tatil yapmayı, dinlendirici meşguliyetlere dalmayı, hatıra hastamıza bakma olanağına sahip olmayı bir tarafa bırakıkm, meslek güvenliğimiz de yok...

Nasıl olsun meslek güvenliğimiz? İki üç kişi bir araya geldiler de, «sunu okuyor, söyle konuşuyor, sunları yazıyor» diye jurnaladılar mı görevimiz alınıyor?

Jurnalardan derinlemesine bile incelemiyen kimin bakanlık müfettişleri gördük; hakkımızda yalan yanlış yazı düzenleyen «Avrupa görmüş müdürlüler» (güya sizin oralarla bilgi ve görgülerini arttırmışlar) rastladık. Buların fezlekeleri, düzenledikleri yazılı olumsuz notlar olmakta bizler için... Resmi doktor, tedavi ve dinlenme için rapor veriyor, görevimizi aksatmış oluyoruz. Sınırsız rahatsızlıklar geçiriyorsak, tamahanelik etmeye çalışıyoruz. Çevremizin sosyal, ekonomik, kültürel görünümünü yansıtıyoruz; böhümlük oluyor... Oluyor... Ve bir sürü sözüm ona olumsuzluklar oluyor.

Bu koşullar altındayız. Bıçak sırında bir yaşama bizimki... Brakanın geçim genişliğini, otomobil ve ev sahibi olmayı, dinlenmeyi; güvenlik bile bir eserap bizim için... Gelecek kaygısı, yarın korkusu içimizde her an 1968 yılında bu duyguları, bu kaygıları çoktan unutmuş olmamışık.

Yasaların verdiği sendikal olmak hakkımıza bile tahammüller yok. Hem de gressiz bir sendika bizimki. Yani mermisiz silah örneği. Sizin oraların öğretmenleri grev yapabiliyorlar. Biz yapamıyoruz. Hentüz Avrupa düzeyine ula-

samadık diye gerekçe ileri sürüyorlar. Sanki Hindistan çok mu ileri? Hindistan öğretmenlerine grev hakkı tanınmıştır. Sonra zaten, grev hakkının tanınması için, illâ ki kalkınmış mı olmak gereklidir. Bir filke kalkınmadıysa, kalkınanıysa, suç o ülkenin iş yapanlarında değil ki...

Sonra, bizim anayasamızda işverenler lokavt yapabilirler diye de, yapamazlar diye de bir madde yoktur. İşverenler, Anayasamızdaki bu esneklikten yararlanarak lokavt yapabiliyorlar.

Bizim Anayasa, her ne kadar Devlet Personel Sendikalarına grev hakkı veriliyor demiyorsa da, verilmez de demiyor. Yani, işverene göre olan esneklik, Devlet Personel Sendikaları İçin de mevcuttur Anayasamızda...

Bütün bunları niye yazıyorum : Fransa'daki meslektaşım Pierre ve Gisele ile bizim aramızda çok fark var. Onlar geçmiş genişliği içindeler. Onlar gezme, yeme, eğlence, okuma, yazma, düşünme ve düşündüğünü söyleme özgürlüğünü tadıyorlar. Bu özgürlüklerin pek çoğu bize beniz ufukta görünmemekle beraber, karamsar da değiliz. DİRENECEĞİZ. Çağdaşlarımızın kavuştuklarına bizlerde kavuşturmayı elbette. Giordano Bruno değil, Giordano Bruno'yu Roma'da diri diri yakalar lanetlemişlerdir. Düşünce tarihinde Bruno'lar işildamaktadırlar.

Ve uzay çağında güzel günlere elbette daha çok yaklaşmaktadır. Sorunumuzla yakından ilgilenmeniz bizi sevindirmekte. Saygılarımla.

Behzat AY

Sıra geldi yumruğa...

SON günlerde fabrika işgallerinin yerini yumruklar alımağa başladı. Sarı sendikacıların, çıkarıcı kabaddiyaların ihanet yumrukları bu kez namuslu sendikacıların beynine iniyor. Daha geçen gün Tekstil İşçileri Sendikası Başkanlık Kurulu Üyesi Hüseyin Akduman, Kaburga kemikleri rikası işçilerine sendikanın bildirisi dağıtırdıken TEKSİF yöneticilerinin saldırısına uğradı. Abduman, kaburga kemikleri kırılıncaya kadar dövüldüğü gibi, üstündeki para ve bazı evrak da ahndı. Saldırının bir numaralı adımı polisin günlerce aramasına rağmen bulunamıyor. Tevekkeli değil, erkekliğin 9 şartı varmış; sekizi kaçırmak, biri hiç bulunmamak! «Erkek sendikacı» şartları kusursuz yine gelmiş!

Hüseyin KIVANÇ

Sömürge Paydos

Ozanların firması

OZAN PLAK sunar

Büyük yenilik... Dört türk bir plak...

AŞIK FERMANI'nın

POLİS

Vuralım Dostlar

Maraş Elleri

Pir Sultan Abdal

Genel Dağıtım : İMECE dağıtım

Doğu bank İş hanı kat. 4

No. 634 Sirkeci/Istanbul

Bütün plaklardan arayın

Ant Der : 518

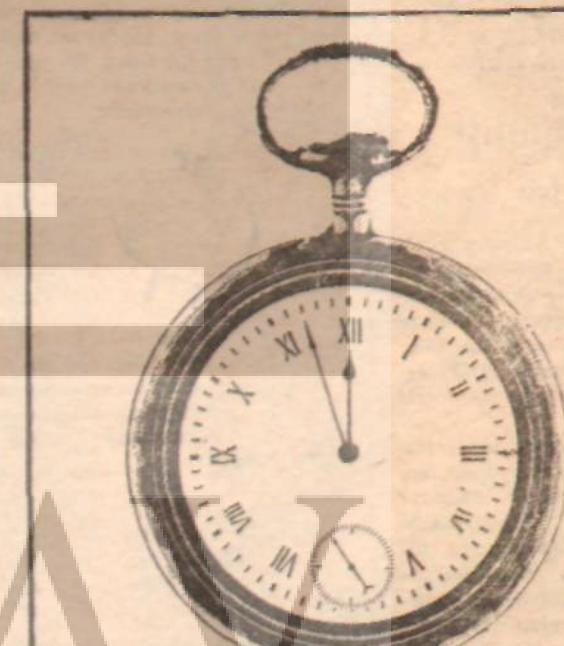
Olaydan bir gün sonra Burada bir haber geldi : Beyin kanamasından ölen sendikacının bir önceki toplantıda suisitimali örtbas etmek amacıyla kıyanına dövüldüğü ve bu nedenle öldüğü Savehığa bildiriliyordu. Her iki olayın da soruşturuları yapılmaktadır.

Sendikacı, sendikacılığı neden döver? Bunun nedenlerini her şeyden önce bizim çıkarıcı sendikacıların pek fazla hayran oldukları Amerika'daki gangster tipi sendikacılıktır aramak gereklidir. Gerçekten, Amerika'da sendikacılık yumruk gidiş ile ayakta durmaktadır. Oranın sermaye çevreleri Amerikan sendikaclarının yumruklarını detekleyip, güçlendirmektedir. Bu sendikacı ağalarına karşı çıkarıcı olan muhalif kanat derhal yumruklarla etkisiz hale getirmekte ve çirkin numaralarla böylece devam edilmektedir. Bu yüzden Amerika'da muhalif sendikalar güçlenmemektedir. Muhalif, sermaye gidiş ile sendikacının elindeki gangster Türkiye'ye de gidiş bu yoldadır. Çalışma Bakanı'nın yakınlarında verdiği beyanatta Türkiye'de güçlü sendikacılıktan yana oldukları, güçlü sendikaların kuruluşu için caba sarfedecekleri belirttilmektedir. Bununla kastedilen anlam sudur : Türkiye'de de Amerikadakilerin benzeti olacak, sendikalar güçlendirilecek, muhalif muhtelif yollarla yok edilecektir. Bakanın beyanları ile yumruk olaylarını bir arada yorumlamak hiç bir zaman kehanet değildir. Sendikacı Türkiye'de hükümeti alkışladığı derecede sendikacıdır. Hükümete muhalif olmak, patronlara da muhalif olmak

zeri yavrular üretiliblir mi, üretimez mi, ancak ilerdeki tarflarla belli olacaktır. Görünen odur ki, bu hesap fos çıkacaktır.

İnsiyatif kademedi olarak yavaş yavaş stanın eline geçmek izededir.

Kâni SENGÜL

Reklâm, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZ
yurta içinde ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKLDE YÜKLE
Kurumumuz hizmetlerinden faydalananız

BASIN İLAN KURUMU

Cagaloğlu, Türkocağı Cad. no: 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Bâbiâli'de tiraj ve kâr kavgası..

SONBAHARIN gelmesiyle birlikte Bâbiâli de yem hamleler ve girişimlere, büyük tiraj ve kâr mücadeleleri sahne olmaktadır.

Yeni sezonun Bâbiâli'de en çok siz edilen girişimi, Hürriyet grubunun en büyük ortakları Haldun Simavi'nin yayınılayacağı yeni gazetedir.

Bir süre önce Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık Aos-nim Şir'at'ının sahibi olan iki kardeş arasında bir anlaşmazlık çıktı ve Hürriyet grubu içinde ofsete basılan yayınlarını yönetimi Haldun Simavi tarafından, rotatifle basılan yayınları yönetimi de Erol Simavi tarafından deruite edilmiştir. Bâlinde gibi rotatifle basılan Hürriyet grubu gazeteleri arasında Hürriyet, Yeni Gazete ve Hafta Sonu yer almaktır. Son, Saklambag, Foto Spor, Foto Roman, Pazar ve Sen Ben ise ofsette basılmıştır.

Haldun Simavi ofset grubunu yönetimini ele aldıktan sonra Hürriyet ile rekabet edilecek ve ofsette basılacak yeni bir günlük gazete çıkartmanın hazırlıklarına girişti-

Abdülhâmit ve Hitler

Dünyaya Yahudiyi çok iyi tanıüp milletlerini bu mührüs mikropten kurtarmaya çalışıp senelerde mücadele etmiş iki lider gelmiştir. Birisi Abdülhâmit Han, digeri de Adolf Hitler'di.

Bir zamanlar muttefikler tarafından yakıtırlan, Hitler'in Mein Kampf (Kavgam) isimli kitabı tekrar bütün Alman kitapçılardan vitrinlerinde sahneye çıkarılarak, Hitler'in ruhundan istimdat ediliyor.

Ailesi (e.c.) büyük Alman milletinin yardımına olsun.

M. SAHAP TAN
(Bugün - 26.9.1968)

Kışkanılan kadın!

Korkunç ihtilâclar içinde debelenip duruyorlar, mümkün olsa, bu genç hanım ling edecekler. Niçin? Neden?

Tek kelime ile ifade edebiliriz : Kışkanç.. Bu memlekette bir tek milletvekili bayan bilmiyoruz ki, Süle Yüksel Şenler'in binde biri kadar sevilmış olsun.

Şer kuvvetlere, narin, fakat derin, ihâş ve imanlı Süle Yüksel Şenler, hedefi olmaktadır. Ne mutlu O'na ki, Türk - İslâm kadının temsilcisidir. Bundan daha büyük sefer ve bahtiyârik olur mu?

MÜNEVVER AYASLI

(Bâbiâlide Sabah - 25.9.1968)

tir. Haldun Simavi'nin yayını yacagı: yeni günlük gazetesi adı Yeni Sabah'tır.

Kasım ayında yayınlanmaya başlanacak olan Yeni Sabah'ın janrı hemen hemen sindiden belli olmuştur. Genel yayın müdürügündü bizzat Haldun Simavi'nin yapacağı: Yeni Sabah'ın birinci sayfası Son ile Hürriyet'in birinci sayfalarının esprisini taşıyacak, ikinci ve üçüncü sayfalarında haberlere ve yorumlara yer verilecektir. Dördüncü sayfada, bir zamanlar Son'a büyük tiraj sağlayan ve uzun süreden beri yayınlanmayan «Killing» isimli fotroman en büyük tiraj kozu olarak yer alacaktır. Kargı sayfada Aziz Nesse'in günlük fikraları yayınlanacaktır. Beşinci sayfa büyük ölçüde resimli romanlara ayrılacek, 6. sayfada ve 8. sayfada spor haberlerine geniş yer verilecektir. Yeni Sabah'ın en büyük iddiası tescil eden spor sayfasını hazırlamak için sindiden 60 bin liralık aylık bordrosu olan bir kadro düzenlenmiştir.

Yeni Sabah'ın hazırlıkları rüy giderken Hürriyet de bir takum sonbahar hamilelerine girişmiş ve bütün okurlarına her ay üç bedava kitap vereceğini ilan etmiştir.

Tiraj merdiveninde Hürriyet Grubu ile çekişme halinde bulunan Milliyet ise, sonbahara het hafta üç ayrı tıve veren ge bas'ayarak girmiştir. Milliyet okularına pazar günleri hafta sonu ilavesi, cumartesi günleri gençlik ilavesi, perşembe günleri de kadın ilavesi vermektedir. Refik Erduran'a ve Metin Toker'in ayrılıklarından sonra yeniden bir fikra yazarı bu-

lamayan Milliyet, bu bogluğu daha çok yaşam serileriyle doldurmakta, ayrıca, güzellik yarışmaları düzenleyerek okuyucu tutmaya çalışmaktadır.

Tercüman ise ofset baskiya geçtikten sonra ugradığı tiraj kaybı sarsıntısim, dokuz ay kadar önce Yeni İstanbul'a kaptırıldığı tefrika maratoncusu Murat Sertoğlu'nu tekrar kadrosuna alarak atlatmaya benzetmektedir.

Son bir yıl içinde arka araya yaptığı kadro değişiklikleriyle devamlı olarak muhteva ve politika değiştiren Yeni İstanbul, Murat Sertoğlu'nu elinden kaçırdıktan sonra hayli sarsıntı geçirmiştir. Bâbiâli'nin müteahhit patronlarından Kemal Uzan, Murat Sertoğlu'nun yazdığı solu savunan imzasız bir yazayı yayınlamadığı için o zamanki genel yayın müdürü Oktay Verel ile Murat Sertoğlu, büyük tiraj kazandırdıkları Yeni İstanbul'u terkederek tekrar Tercüman'a dönmüştür. Gazetenin patronu Kemal Uzan, bu istifalar kargasında yeni bir transfer yapmış. Cumhuriyet'in yazıları müdürülerinden Erol Dalib

ve Kayhan Sağlam ile Milliyet'in teknik sekreteri Turhan Aytu'u Bâbiâli piyasasına göre astronomik sayılabilecek ücretlerle Yeni İstanbul'a almıştır. Gazetenin politikası testit etme ve yürüttüme yetkisi ise, Ankara Bürosu Sefi Kurtul Altu'ya verilmiştir. Sertoğlu'nun ayrılmamasından sonra tiraj kaybı önlemek için Yeni İstanbul şimdi bir yandan film yıldızı Türkân Soray'a roman yazdırırken, öte yandan da 7.500 Lira aylık Aksam'dan transfer ettiği Suat Yalaz'a Karaoğlu'na teşkil edecekler ve eski Demokratlar'ın görüşlerini sunacaklardır.

Bâbiâli'nin en ilgi çekici mücadelelerinden biri de, geçenlerde 50. yılina giren Aksam Gazetesi ile bir «ümmetçi» yazarlar töreni haline gelmek istedidi gösteren Bugün Gazetesi arasında cereyan etmektedir. Her iki gazete de ilan alamamaktan yakınarak abone kampanyası ile okurlarından para kesme yolunu denedikten sonra şimdi de pardesi satısına başlamışlardır. «Sosyal hizmet» ad altında keşmenin tam anlayımlı ticaret yapan her iki gazete de geçen yıl kumaş ticaretinden kazandıkları yüzbinlerce

haftanın karikatürü

Demirel Dogululara «Radyoarda sesini dinlediniz, gazeteerde resmini gördünüz Başkan da sizlerden birisi dir» dedi. • Gazeteler

YAZISIZ!

yeni yüzbinler eklemek için aynı sırada pardesi satacaklardır.

Bu arada Vakit rotatifini 150 bin liraya kapatıp Bugün'ü Mehmet Şevket Eyyi'nin işi daha da ileri götürerek diğer bir ümmetçi gazeteyi, Bâbiâli'de Sabah'ı da satın aldığı söylmektedir.

Son Havadis Gazetesi Mîntaz Falk Fenik ve Adviye Fenik'i kaybettikten sonra kadrosuna henüz yeni kuvvetli imza transfer edememiştir ve bu durgunluk gazetenin tirajında olsuz etkilerini göstermeye başlamıştır.

Buna karşılık, Bayar ve eski Demokratlar'ın piyasaya sürücekleri yeni gazetenin hazırlıkları ilerlemektedir. Şimdi 3 milyona yakın sermaye sağlanlığı söylenen gazetenin belkemini Mîntaz Falk Fenik, Adviye Fenik ve Samet Agoğlu teşkil edecekler ve eski Demokratlar'ın görüşlerini sunacaklardır.

Zafer dediğin böyle olur!

Sayın Başbakan Demirel'in 8 günlük Doğu gezisi tam bir zaferle sona ermiştir. Bu zafer bir siyasi mücadele zaferi değildir.

Bu zafer, bu devletin kuruluşundan beri görülmemiş derecede büyük ve güzel bir zaferdir.

Tarhimizde büyük dünuya da salan çok büyük zaferler vardır. Ama, halkın özbeğ kendisinden olan, son derece samimi, son derece müttevazı, son derece halka sevilen bir başbakanın bu ölçüde kazandığı bir zafer yektür.

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 27.9.1968)

Dünya Gazetesi ise, hayatı tamamen kaybetmiş olup çok düşük satışına rağmen ancak özel sektörün illettigi alanlara ayakta durabilmektedir.

Ebtâlîn bu çekişme ve kavgalar içerisinde herhangi bir ebat emaresi göstermeden yayımı istikrarlı ve seviyeli şekilde yürüten tek gazete olmak Cumhuriyet görlülmektedir.